

MÁTRAVEREBÉLYI SZENTKÚT KEGYHELY TÖRTÉNETE.

IRTA:

CHINORÁNYI EDE

CISZTERCITA.

SZENTFERENC RENDI HITUDOMÁNYI
FŐISKOLA Szent Bonaventura
EGYHÁZIRODALMI ISKOLAJA
GYÖNGYÖS

*Az egyházhatóság és rendi előljáróság jóváhagyásával
kiadja a szentkúti kolostor.*

Nyomatott: Rajner Ferenc könyvnyomdájában Gyöngyösön.

1929.

ELŐSZÓ.

Az esztergomi főegyházmegyéhez tartozó Szentkút Heves és Nógrád megye találkozásánál, kies völgyben fekszik. A főegyházmegye hercegérsekei mindenkor éber figyelemmel kísérték e szent helyet, mint az Ur szőlőjének ősidők óta kivételes bő termést hozó valóságos kegyelemhelyét.

A tizennyolcadik század elején a cisztercita Rend pásztói apátsága megvette a mátraverebélyi birtokot, főleg azért, hogy a csodatételekben bővelkedő Szentkúton a Rend tagjai gondozzák a jámbor hivek lelki üdvét. A Rend főnöke 1734-ben Benkovics Mihály jószágkormányzót és jeles képzettségű szerzetest küldte a Szentkúthoz. Haláláig e csendes magányban élt e kiváló buzgóságu férfiú s terjesztette a Szűz Mária tiszteletét. Hitvitázó értekezéseket írt, sok utánjárással gyűjtögette s örökitette meg a Szentkút történetére vonatkozó adatokat, az őtt végbe ment eseményeket. Főleg ezáltal szerzett elévülhetetlen érdemet. Kéziratban fennmaradt munkájának minden sorából a Szűz Mária iránt érzett hódolatos tisztelet sugárzik fe-

lénk. Ez az érzés adott e nemeslelkű férfiúnak erőt arra, hogy a Szentkútnál csendes boldogságban, ima és munka közt éljen huszonkét évig. 1757. november 12-én hunyt el s a bold. Szűz Mária oltára előtt van eltemetve.

E munka megírása leginkább Benkovich Mihály műve után készült, mely 1735-ből származik. Ha sikerül a bold. Szűz tiszteletét némileg előmozdítanom, könyvem elérte célját.

A könyvben előforduló csodáknak, kegyelemnyilvánításoknak emberinél nagyobb hitelt kölcsönözni nem kívánok.

Bevezetés.

Az evangéliumban olvassuk, hogy az Ur Jézus midőn Nikodémusnak a lélek ujjászületéséről beszél, így szól: „A szél ahol akarja, ott fú.” A szél titokzatos járásához hasonlóan az isteni mindenhatóság is ahol akarja, s akinek kívánja, ott és annak tárja föl irgalma kincseit.

Krisztus Urunk Pétert, Andrást, Jakobot és Jánost halászat közben hívja meg az apostolságra.

Midőn a viharzó tengeren a tanítványok az elmerüléstől félnek, felkeltik szendergéséből a hajócskában pihenő Mestert, és a háborgó tengert lecsendesíti az Ur Jézus.

Az útban elfáradt Üdvözítő Jakob kútjánál megpihent és a samariabeli asszonynak az örök életre szökellő vízforrásról beszélt.

Épúgy ősidőktől fogva gyakorolja a Szentkútnál irgalmasságát azok iránt, akik a szeplőtelen Szüz Anya közbenjárása útján kérnek gyógyulást lelki és testi szenvedéseikben. Ámde ez a szent forrás csak azokra lehet az örök életre szökellő, akik szívéket őszinte bűnbánattal igyekeznek megtisztítani

a töredelem szentsége által. Igen sokan tudnák bizonyítani azt, hogy a boldogságos szűz Mária közbenjárása által gyógyultak meg e szent helyen.:

Hogy ezeket a természet erőit felülmuló gyógyulásokat ne fődje örök homály, s ne merüljenek feledésbe, elhatároztam, — írja Benkovics 1735-ben, — hogy a Szentkút történetét s az itt végbement gyógyulásokat leírom. Nem egy néma nyerte itt vissza beszélőképességét, sok vak e szent helyen találta meg szemevilágát, az itt talált mankók hirdetik a sánták gyógyulásait. Csak az Isten tudja, hány lelki seb hegedt be a Szentkútnál.

Tévedne, aki irásaimat üres beszédnek, hiú ábrándozásnak minősitené, mert azzal jómagam is tisztában vagyok, hogy ámitásra időt és munkát pazarolni helytelen dolog. Viszont azt állítom, hogy az Isten csodás műveit hirdetni, azokat nyilvánossá tenni, minél szélesebb körben terjeszteni, nemcsak helyes, hanem kívánatos és üdvös is. Csak amit magam láttam vagy teljesen szavahihető emberektől hallottam, irtam le.

Érezd és az olvasáskor hasson át az Isten irgalmassága, olvasd ki e műből a Szűz Anya dicsőítését s magasztald Máriát, akinek közbenjárására oly bőkezűen árasztja Isten ebben az elhagyott magányban az ő vigasztaló kegyelmeit a szegény szenvedőkre.

A mátraverebéli templom.

Mátraverebély e zagyvaparti kis község a pápai tizedjegyzékben 1332-37 mint egyházas hely szerepel, úgy látszik, jelentősebb hely lőn Zsigmond király idejében, mert 1398-ban országos vásárok tartására kap a község szabadalmat.

A gyászos emlékü mohácsi vész nyomán haladó török pusztítás rombadöntötte, annyira, hogy az 1548-i adóösszeírásban Verebély a teljesen elpusztult helyiségek között szerepel.

A kis községet gyönyörű gótstilű műemlék-templom teszi nevezetessé.

Benkovicsnak midőn 1723-ban először látogatta meg a verebéli gótstilű templomot, szemébe tűnt az északi oldalhajó falába beillesztett siremlék, mely alatt pihennek a templom alapítójának hamvai. E sírkövet később az oltár előtt a padozatba helyezték, ma pedig a szószék feljáratának falában van beépítve. Az alapító holt teteme azonban ma is ott pihen eredeti helyén az északi oldalhajó második harmada után, ma jeltelen sírjában: A siremlék körirata:

„Hic requiescit corpus strenui invicti militis magistri Petri Veréb, filii Georgii, olim vicevojvodae Transsylvaniae, hujus ecclesiae

fundatoris qui obit, Anno Domini 1403.“
Magyarul: „Itt nyugosznak a győzhetetlen,
bátor, hős katonának és tudományos fér-
fiunak Veréb Péternek, György fiának, Er-
dély egykori alvajdájának, e templom ala-
pitójának hamvai. ki elhunyt az Ur 1403.
évében.

A hős erdélyi alvajda élete virágát
bizonyára a harcok mezején töltötte el s
javakorban költözött verebélyi birtokára.
Kolostort és templomot nem élte alkonyán
kezdett építeni, hanem akkor midőn remél-
hette, hogy a hosszú időt kívánó építkezést
be is tudja fejezni. Tehát keveset tévedhe-
tünk, midőn a templomnak és a mái te-
mető helyen állott kolostornak alapítás évét
1370-re tesszük.

A verebélyi háromhajós gótstilü temp-
lom kívülről nézve 36 m hoszu, 18 m szé-
les. Főhajója négyzet, 23,5 m hosszú és 6
m széles északon és délen egy-egy mellék-
hajó csatlakozik hozzá; mindkettő 4-4 m
széles.

A szentélyzáradéokban foglalt helyet a
gyönyörű gótstilban épült szárnyasoltár.
Hogy milyen fényes, mily magasztos lehe-
tett e templom eredeti állapotában, tündöklő
fehér, aranyozott kődiszitményeivel, festett

falaival, remekbe készült ablak és szobordiszcíményeivel, ma nem könnyü elképzelni. Ma már nyoma sincs a főhajót a szentélytől elválasztó diadalívnek, de az egykor remek kettős ülőszék művészi faragványainak még romjai is bámulatba ejtik a figyelmes szemlélőt.

A gyönyörű templom eredeti állapotban mintegy másfélszáz évig hirdette alapítójának műzítését s nagy bőkezűségét. A törökdulásnak esett áldozatul s 1548-ban már csak dűledező falai álltak. Benkovics azon körűlményből, hogy e templomnak keletelt, vagyis hogy hossz tengelye a felkelő nap felé néz, hogy a templom csak kis fatoronnyal volt ellátva, továbbá hogy Nagyboldogasszony tiszteletére épül, melyek mind ciszterci jellemvonások, hozzászámítva még azt a körűlményt is, hogy építési alapjai teljesen azonosak ez egykori pásztói apátság templomával, arra következtet, hogy a verebélyi templom és kolostor a ciszterciták számára épült.

Állítása igazolására fölemlíti, hogy Zsolnay András pásztói apát 1693-ban hivatalos vizsgálatot tartott, amidőn az eskű alatt valló tanuk állították, hogy a baranyamegyei bucsusok évenként Nagyboldogasz-

szony napjára 60 drb. vágómarhát, s több hordó bort szoktak szállítani a verebélyi kolostor részére.

Állították továbbá, hogy a verebélyi kolostorhoz tartozott Báton, Lengyeld stb. és e birtokokat Keczer András, aki Baranyából származott ide, egy paripáért szerezte meg. A kolostor lakói hussal nem éltek, de hallal táplálkozhattak, s a szentkuti völgy alsó részén romjaiban ma is látható két halastó, egykor a kolostor tulajdonát képezte. Így volt-e? nehéz volna eldönteni, de ez kevésbé is fontos ránk nézve. Ma már csak bizonyító erejére támaszkodunk. A terjedelmes kolostor s templom korántsem a község, sem a szerzetesek, hanem a Szentkut zarándokai lelkiigényelnek kielégítésére szolgált. A nagyméretű szentegyház azért épült, hogy a bucsusokat falai közé fogadhassa.

Ki tudná eldönteni azt, hogy a török-dulás ártott-e többet hazánknak vagy a protes'tánsok erőszakos terjeszkedése? Külső és belső ellenség rombolt s amit építésben hagyott a török, az a Bocskai s Bethlen féle felkelés alkalmával pusztult el. Sulyos gyászba borult Mária országa, ámde régi nagy Pátronánk nem hagyta el hű népét,

hanem segítségére jött. Hogy az igaz vallás újra felvirágozzék s a Máriatisztelet felújuljon, felénk nyujtotta égi jobbját.

E szomorú időben történt Szentkútnál a legtöbb csodás gyógyulás és ezen események látása vigaszt, buzdítást, reményt öntött az elcsüggedő lelkekbe. Megerősödött hitében a nép s megbizonyosodott, arról hogy édes hazánkat nem hagyta el régi Patronája.

A verebélyi templom újjáépítése.

A Bold. Szűz minden igaz tisztelője kegyelettel gondol e szép templom alapítójára. Áldott, legyen emléke annak is, ki romjaiból újra régi fényébe kísérelte azt visszaállítani.

A megpróbáltatások nehéz idején Szentkútnál mind gyakoriabb lett a csodás gyógyulás s ezzel arányosan növekedett a zarándokok száma. A Szűzanya tisztelői szívét fájdalom töltötte el, midőn a verebélyi templom csonkán, égnek meredő falait szemléltek.

A hívek vágya az volt, hogy Szentkútnál kőkápolna épüljön s a verebélyi templom is régi fényébe állitassék helyre.

A Szűzanya egy kiváló tisztelője, Szabó Máté, a hatvani vár kapitánya váltotta valóra a jámbor hívek óhaját.

A néphagyomány napjainkig megőrizte a helyreállítás egyes mozzanatait. Szabó Máté bizonyára vagyonos is, okos is volt. Tudatában lehetett annak, hogy a gótt templom újraépítése sok pénzébe fog kerülni s kétségtelenül számot is vetett anyagi erejével. Mégis, az építés befejezése előtt azt látta, hogy pénze fogytán van. Szabó erősen bizva Annak a segítségében, akinek tisztelete előmozdításában fáradozott, folytatta megkezdett munkáját. Amint egykor a sareptai asszony olajos korsójának olaja csodálatosképp megszorodott, úgy szaporította meg Isten Szabó Máté pénzét is, mert ahányszor csak fölnyitotta pénztárcáját, hogy munkásait fizesse, mindig elég pénzt talált benne. 1709-ben újra kész n állott a másfélszázadnál hosszabb ideig romban heverő szentegyház. A templom oromfalába volt vésve; „Perillustris ac generosus Dominus Mathaeus Szabó Capitaneus Hatvaniensis im honorem Magnae Matris restaurari curavit 1709“. „Ujraépítette vitéz és nemzetes Szabó Máté, a hatvani vár kapitánya 1709-ben a Nagyasszony tiszteletére“.

Benkovics az építésnél dolgozó emberektől halotta, hogy a romokban levő templom belsejében fák és bokrok nőttek. A fa-

lakat támpillérekkel erősítették meg, a csúcs-ives boltozat helyett a mai épült. A belső oszlopok is jórészben újra épültek úgy, hogy amikor elkészült a restaurálás, az egész templom olyan volt, mintha egészen új volna. Igen szép volt a szentély, finom faragásu kődiszitményei fényesre voltak csiszolva. A templom szép főoltárát Kada Pál hevesmegyei alispán neje, szül. Thassy Róza úrnő emeltette a bold. szűz Mária mennybe menetelének tiszteletére. A főoltár fából készült ugyan, de igen diszes volt és 16 szobor ékesítette. Készült 1776-ban.

Főlemlítésre méltó, hogy 1728-ban a kórus alatt levő rész javításra szorult. Amint a padozat kövezetét megbontották, tömérdek embercsontra bukkantak, melyek nem föld, hanem kötörmelékkel voltak befödve. E csontok, a szájhagyomány szerint, úgy kerültek ide, hogy midőn a kálvinista Bethlen hajdúi feldúlták Terébest s a katolikusokat legyilkolták, a verebélyi remete, János fráter, összehordta a holttesteket és szentelt földbe temette el. A mai temetőben látható romok között még kivehető a kolostor pincéjének boltozata; állítólag ebben is sok embercsont van.

A verebélyi templomot a tizennegyedik században három tető fedte. Leégés után egy

otromba faszindelyes tető alá vették, mely 1928. április 7-én, a virágvasárnapiiistentisztelet alatt kitört tűz áldozata lett. A hivek adománya s az orsz. műemlékeket gondozó bizottság 1929-ben helyreállította ugyan, de kellő anyagi eszköz hiányában, ismét egy tető alá került a három hajó.

A verebélyi templom híres volt harangjáról is, mert az ismert magyar fölirásu harangok közt a legrégebb. Öntötték 1605-ben Ma a nemzeti muzeumban látható.

A verebélyi diszes templomnak kétségtelenül megfelelő dus fölszerelése is volt. Benkovics két ámpolna és a hozzájuk tartozó tálcára hívja fel a figyelmet. A szinezüstből készült és erősen aranyozott ámpolnák az ötvösművészet remekei. Egyik ámpolnán egy női, a másikon egy férfi alakja volt vésve. A szépen vésett alakok mellett az ámpolnák oldalán cimeraipaisformában hármast liliom, alattuk pedig egy-egy hal látszott. A jelképeket borostyánkorszoru övezte s XII.—XII. szám volt bevésve.

A verebélyi kolostor.

A mai verebélyi temető helyén állott hajdan a kolostor. Fájdalom, még a köveit is úgy széthordták már, hogy csak ásatással lehetne terjedelmét megállapítani. A kolostor valószínűleg a templommal egy időben épült 1370. év körül. Ez az idő, Nagy Lajos király uralkodása, alkalmasnak látszott a nagy alapításnak létesítésére. Az országban a béke és nyugalom helyreállván, a vallásos és a tudományos élet virágzásnak indult. — Az apostoli lelkületű nagy király alatt a szerzetesség is virág korát élte.

Kik laktak a verebélyi kolostorban? Benkovics szerint ciszterciek, de történelmi adatokkal bizonyítani nem tudja. Magyarország Monografiája szerint pálosrendűek; Balogh Flórán műve szerint: premontreiek. A nép ma is barátok szilvásának hívja a kolostor mögötti helyet.

A kolostor bizonyára a templommal egy időben virágzott s pusztulásuk ideje is özszeesik. Amint a templom a hatvani vár bevétele után lett rommá, úgy a kolostor is. Hazánknak e védtelen vidékére 1544-ben pusztító árviz gyanánt hatolt előre a török. Rombolt, rabolt és pusztított kegyetlenül. A tudomány és műveltség meleg ágyait, a ko-

Iostorokat époly kevésbé kimélte, mint az Isten imádására emelt dicső szentegyházakat. Másfélszáz éves uralmuk alatt templomok, kolostorok, községek tűntek el a föld színéről. A kolostor megszűnt, de a templom boltivei alatt ma is gyakorta fölcsendül a magasztos ének a zarándokok ajkán :

Boldogasszony Anyánk !

Régi nagy Patrónánk

Nagy inségben lévén, így szólit meg hazánk :

Magyarországról. édes hazánkról,

Ne feledkezzél el szegény magyarokról!

A szent László-források.

(Sz. László ugratása.)

A szentkúti patak mentén fölfelé haladva a mai templomtól mintegy 500 lépésnyire sziklák övezte mély völgybe jutunk. A völgy bejáratánál, másfél méter magasságú sziklatömb emelkedik és ennek lapos tetején patkóforma mélyedés látszik, melyből kristálytisza víz szivárog. E szilárd, nem repedezett mészkőtömeg oldalán nem folyik víz, hanem csak a patkóforma nyomból. Gyermekekomban ott tolongtam én is, hogy mint a többi búcsúsok kis korsómba vizet szerezzek a szent László ugratásából. E vizet

a szembajók ellen használták. Jobbról a sziklában ma is csörgedezve folyik három kis nyílásból az üde forrásviz. A szent László lovának patkójanyomából fakadó vizre vonatkozólag Mislenicky György ur, ki br. Balassa Pál jószágigazgatója volt, 1721-ben élőszóval mondta el Benkovicsnak, hogy ő 1721-ben a patkót olyan ép állapotban szemlélte, mintha nem kősziklákba, hanem viaszba lett volna nyomva. Még a patkószegek helyei is világosan láthaták voltak.

Fólyi Gábor, br. Balassa Pál tisztartója, ezen állítást szószerint megerősítette mint szemtanu.

Nagy királyunkról, szent Lászlóról a legenda azt mondja, hogy „ő a népeknek adott dicsőség vala, mivel valóban boldog nemzet és dicsőséges nép az, melyben ilyen fejedelem támadt vala.“ Ha szent István nemzetünk jótevője volt, szent László dicsősége volt nemzetének. Mély vallásossága, rettenhetetlen hősiessége, jótékonyága, főleg a szűz Mária iránt tanusított határtalan tisztelete, ennek megvallása és terjesztése megértetik velünk, hogy e kiváló szent, amint a természet áldásaiban, úgy az isteni kegyelemben és a közönséges emberi erő feletti kitüntetés ajándékában is részesült.

Boldog gyönyörűséggel olvassuk a legendában: „Miután pedig a királyi méltóság tisztét fölvette, milyennek és mily nagyak mutatta magát, lehetetlen szavakkal ki-magyarázni. Az ország koronája neki ugyanis nem disz, hanem teher. Mert valamennyi templom és kolostor akár ő, akár bárki más alapította, gazdagodott az ő alamizsnájával. Népe bűneit siratja és szive oltárán magát Istennek élő áldozatul följánlja vala. Hogyha éjjel az éjjeli virrasztások és hosszabb imádkozások miatt el talál fáradni, nem keres vala kényelmes ágyat, hanem az egyházak tornácaiban pihen vala egy keveset.“ Az ilyen szent élet jutalma volt azután, hogy éhező katonáit látva, Istenhez fohászkodik, s eljönnek az erdők vadjai s mint a szelid bárányok veszik körül. Szomjuságtól lihegő seregének amint több helyen, úgy itt is, a rideg sziklából fakaszt vizet. Ellőtt nyilvesszője csudafübe furódik, mely a járványos hetegséget meggyógyította. És mindez történik ő általa az ő szentsége és jósága miatt, a magyar nemzetért mely az ő szemefénye volt. A magyar nép ma is büszkén emlegeti szent Lászlót, ki vallástól magaslott ki serege legszálasabb vitézei közül.

Harci paripája mély nyomokat vágott midőn hegyen, völgyön keresztül üldözte ellenségeit. Nagy volt mint szent, de ép olyan nagy volt hősiessége mint hadvezérnek és bölcs fejedelemnek.

A szóhagyomány szerint szent László, ki a kunokkal sokat harcolt, itt is ezekkel állott szemben. A völgyben tikkasztó szomjuság gyötörte vitézeit. Mély imába merült a szent király, sarkantyuba kapta lovát, s az első patkó nyomból víz fakadt; harci bárdjával megérinti a sziklát, s az érintés helyén víz tör elő. Képzeljük el e magasztos jelenetet, s lássuk be, hogy Szűz Mária az ő tisztelő szolgájának, sz. Lászlónak itt tartózkodását mily csodás módon kívánta megörökíteni. Látnunk kell az Isten anyjának kegyes jóságát azok iránt, kik őt buzgón és bizalommal tisztelték. Forrást fakasztott a szent király könyörgésére, hogy az utókor előtt élénk emlékezetben maradjon annak a dicső szentnek az emléke, aki az ég királynéjának, hazánk Védőasszonyának oly kiváló buzgó tisztelője volt. A nagy király, ki az örök életre szökellő forrás vizével oly sokakat táplált, az Istenanya közbenjárására a kemény sziklából vizet fakasztott, mely soha el nem apad. Szüntelen

hirdetője, hogy aki a szűz Mária igaz és hű magasztalója, azt ő is fölmagasztalja az idők végezetéig.

A szent király csatakiáltása Jézus Mária segits! Maga és katonái rózsafüzérrel övezték fegyvereiket, pénzeiket, a szűzanya képe diszitette, katonáit s országát a szűz Mária oltalma alá helyezte. Ennek volt mintegy viszonzása, jutalma, hogy a Szűzanya kegyelemhelyének, Szentkutnak, közelében tisztelhetjük a legnagyobb Mária-tisztelő szent királynak kegyeletes emlékét. A pártfogó Istenanya dicsőségének részesévé tette pártfogoltját.

Hosszu évtizedek után vezérelt a Gondviselés Szentkuthoz. Elmentem a szent László ugratáshoz, de fájdalom, már csak a sziklafal tövén vannak meg a források, a sziklatömb az elemek áldozata lett. A hegyekről lezuhanó vitztömeggel sodort sziklatömbök összemorzsolták, s ma emléktábla jelzi azt a helyet, ahol a nagy király a csodás forrásokat fakasztotta.

Szentkút eredete.

A Szűzanya e kegyelemhelyén történt első csodálatos esemény, régi feljegyzések szerint, így történt: A mátraverebélyi csordás néma gyermekével együtt őrizte a völgyben a községi állatokat. A néma fiú kissé elmaradt édesapjától, vizet keresett, hogy szomját csillapítsa. Egyszerre megjelent neki a boldogságos Szűzanya s egy lópatkó alakú mélyedésben felcsillanó forrásvizre mutatott. A fiú lehajolt, ivott a forrásból s nyomban atyja után kiáltott. Az apa alig akart hinni füleinek s álmélkodva kérdé fiától: „Mi történt veled?” Mire a fiú azt felelte: „Egy csodás szépségű és jószágos arcú asszonyt láttam az imént, kis gyermekkel a karján, aki a forrásra mutatott. Ittam e kis forrásból s nyomban tudtam beszélni.” Az apa a kis forrást nagyobbra kezdte ásni s így támadt a mai Szentkút. E jelenetet, midőn a néma gyermek visszanyeri beszélőképességét, látjuk megörökítve a templom kegyképe fölötti falfestményen.

Mikor történt-e csodálatos esemény? Bizonyosan meghatározni nem tudjuk. Az kétségtelen, hogy századokkal ezelőtt. Mert az igazságos Mátyás király idejében (1458-1490.) mint egy régi könyv megjegyzi, a

Szentkút már mint igen ősi kegyhely szerepel. És ha Veréb Péter alvajda verebélyi birtokán 1370. körül hatalmas gótstilű templomot és kolostort épít, szerzeteseket telepít be, ezt bizonyára nem Verebély és Tiri-bes gyérszámú lakossága, hanem a Szentkútra tömegesen zarándokoló hivek lelki gondozása miatt tette. Az a tény, hogy a mohácsi vész (1526.) után a török hódoltság idején agyoncsigázott őseink fájdalommal vették tudomásul a Szentkútra való zarándoklást eltiltó rendelkezést és ebbe bele-nyugodni sehogysem akartak, sőt Gyöngyös-város akkori igen derék és hitbuzgó népe, a ferencrendi atyák buzdítására, nagy áldozatok árán ki is eszközölte a Szentkútra való szabad búcsújárást, legjobban bizonyítja, hogy e jámbor szokás nem néhány évtized szüleménye, hanem ősi hagyomány volt Gyöngyösön. Így egyáltalán nem elvetendő azok véleménye, akik Szentkút eredetét a magyar kereszténység fejlődésének korára, árpádházi királyaink idejére teszik.

Sajnos, a vérzivataros idők mostoha-sága és a háborúk pusztításai miatt Szentkútra vonatkozó feljegyzéseink is elvesztek. De ezen nincs mit csodálkozni. A török hódoltság és a protestantizmus erőszakosko-

dása idején az egyházi férfiak sok és súlyos zaklatásnak voltak kitéve, testi-lelki szenvedés közt sinylődött a papság. Tehát amidőn ugyyszólván életét lopta a papság, csoda-e, ha még az ilyen eseményt sem tudta az utókor számára írásban hagyni?

A zürzavaros időben fontos szerepe volt a harmadrendieknek a hitélet ápolása körül ezen a vidéken. Még 1735-ben is figyelmezteti Benkovicsot a pásztói ciszterci elüljáró arra, hogy szívén viselje a vidéken élő terciáriusok ügyét, hiányaikat pótolja s gondoskodják róluk nehogy távozásra kényszerüljenek. A jólelkű harmadrendűek apostoli buzgósága most is áldásos munkát végez, hát még akkor, midőn oly nagy volt a hiány fölszentelt papokban!

Vallásüldözés idején egy időre a bucsújárások is szünetelni voltak kénytelenek, de később annál nagyobb buzgósággal se reglettek itt össze a buzgó magyarok tizezrei.

A kút Máriától megszentelt voltának bizonyítékai.

Csöndes, elhagyott völgy ölén van Szentkut. Az ég felé nyuló hegyek sok csodás gyógyulásról beszélhetnének, de fájdalom, hosszú évszázadokon át nem volt ember, aki leírta volna az utókor számára az itt történt eseményeket, s még kevésbbé arra, hogy azokat nyilvánosságra is hozta volna. Benkovics írja: Én, ki apátom rendelkezésére itt éltem 1735 évtől kezdve, hogy a kegyelemhelyre zarándokló hivek lelki gondozója legyek, szorgos utánjárással, lehetőleg hites adatok összegyűjtésével igyekeztem a Szentkútra vonatkozó dolgokat összeírni.

Vizsgálódás tárgyává tettem azt, hogy tulajdonképen miy bizonyíték is van arra, hogy e kutat szentnek nevezhetjük, amelyet a Szűzanya valóban kegyeinek nyilvánítására választott.

A szentkút vizében sokáig aranykereszt volt látható. Egy régi irás tanúsága szerint, ha e vízbe tisztalelkű jámbor személy belenézett, abban tündöklő aranykeresztet látott. Történt, hogy egy feslett erkölcsű romlott nő vetődött Szentkúthoz. Törvénytelen gyermekét a szent vízben mo-

sogatta, s ettől kezdve az aranykeresztet senki többé nem látta. Ámbár e történetet többektől hallottam elbeszélni, én mégsem akartam azt elhinni.

Kétekedésem akkor oszlott el, midőn megtudtam, hogy az Üdvözítőről nevezett sz. ferencrendiek főnöke, Nagy Jánosnak előterjesztésére, a szent kutban feltűnő aranykereszt s a csodálatos gyógyulások alapos megvizsgálása után XI. Ke'emen pápa őszentsége 1700-ban teljes búcsut engedélyezett Nagyboldogasszony vigiliájára a szentkúti zárándokok számára. Miután tudom, hogy Róma csak alapos indokok után dönt, ez volt előttem a teljes meggyőző erejű ok.

Midőn az aranykereszt történetével foglalkoztam, eszembe jutott, hogy a jeles és mély vallásosságu Almásy János úr, a szentkúti dolgoknak alapos ismerője, aki figyelemmel kíséri régi időkől fogva a csodás gyógyulásokat is. Elmentem hozzá s kértem őt, mondaná el nekem azt, amit a szentkút vizében látható aranykeresztről tud. A híres nagyférfit ezeket mondta : Amit őn az aranykeresztről elmond, az tény és való, ép oly igaz, mint a többi csodálatos esemény. Boldogemlékezetű apám Almásy János, ki Hevesmegye alispánja volt, miután sokaktól

hallotta a szentkúti aranykeresztet, bár ő jámbor lelkű ember volt, mégis vizsgálatot rendelt el e dologban. Hiteles tanúk vallották, hogy igenis ők látták a keresztet, látták mert akkor is ott voltak, midőn a rossz nő gyermekét mosogatván, először megszűnt a kereszt ragyogása, utóbb maga a kereszt is eltűnt. A ragyogást a szentkút mögötti hársfa tövében vették ismét észre: Atyám, végére akarván járni e dolognak, Maconkáról embereket hivatott s azokkal ásatott a hársfa tövében. Mikor egy embermagasságnyira leástak, kőkeresztre bukkantak a munkások. E kőkeresztet atyám örökemlékezet okára a hársfába csinált vágásba illesztette bele, mely hársfa tövében a keresztet találták. Én saját szememmel láttam a fában e keresztet, tehát amit elmondtam az igaz.

Sokáig megvolt a hársfába illesztett kőkereszt, de a tudatlan egyszerű szentkúti remeték, látván a nem diszes követ, melynek eredetét talán nem is hallották, fájdalom, beépítették a szentkút mögött emelt kőfalba 1722-ben.

Mi ebből a tanúság? Az arany jelképe az értéknek és a tisztaságnak. Megjelent az arany a szentkút vizében figyelmeztetni akarván mindenkit arra, hogy úgy becsülje meg

a szentkutát, amint azt az Isten anyja megkívánja úgy az adományt, mint az adakozóját illetőleg. Máriát mi katolikusok minden teremtetett lény fölé helyezzük s mint kegyes és irgalmas szűzet tiszteljük, szükséges tehát, hogy azon kegyességét, amellyel a szentkut vizét csodálatos erejűvé tette, megbecsüljük.

Mózes a frigyszekrényt az Isten parancsára kívül belül színaranyból készíttette. Bizonyára azért történt ez, hogy a nép nagyra becsülje. Épigy a Szűzanya is azért diszítette aranykeresztel a Szentkutat, hogy emlékeztesse a hiveket, e víz becsesebb az aragnál. Az arany jelképe a tisztaságnak is, tehát az aranykereszt jelezni kívánta, hogy a tisztaságos Anya e vizet a legtisztábbnak kívánja tartani.

Jelképe továbbá az arany annak is, hogy valami szent (Eccl 45. 14.) Így az aranykereszt jelezni kívánta, hogy e vizet a bold. Szűz kegyessége szentté avatja.

Igaz, eltűnt a romlott nő érintésére a kereszt, mert Mária a bűnösök oltalma ugyan, de nem a bűnök fertőjébe merülteké. Ne dobjátok az igaz gyöngyöt a sertések elé.

Mária nem tűrte, hogy a víz, mely irgalmasságával szentté vált szennyes célra használtassék.

Habár az aranykereszt eltűnt a szentkutból, a víz csodás ereje azért megmaradt,

hisz azóta is 6ly sok csodás esemény történt, mely igazolja ezen állításunkat.

Nagy György verebélyi gazda sógora a szentkuthoz ment, hogy aratóinak vizet merítsen. Edénye azonban csak sáros, iszapos lett s ezzel bizonyította azt, hogy a kútnál volt. Rögt6n odafutott egyik arató a kúthoz s azt teli találta. Makó András nevű ember is így járt, mid6n korsóját meg akarta meríteni, száraz, levelekkel ellepett iszapot talált viz helyett s akik nyomban utána jöttek a kúthoz, azt telve találták. Történt egyszer, hogy a verebélyiek kálvinistákkal dolgoztak együtt és ezeket küldték a szentkúthoz vizért. A kutat üresen találván, ők viz nélkül jöttek vissza, nyomukban köveiték a verebélyiek s üdítő vízzel volt tele a kút. Elegen voltak tanui a tényeknek, akik elmondhatták volna, hogy „Valóban az egek Királynéja van e helyen és én ezt nem tudtam.“ A viz elapadását ne tartsuk a természet játékának, hisz állandó és nem időszakos forrás a Szentkút, helyesebb azt intérsnek, figyelmeztetésnek venni és hívásnak a bűnbánatra, megtérésre.

Izaásnál azt olvassuk, hogy az ökor megismeri az ő 6rz6jét . . . és mi hozzá tehetjük: De a Krisztus szent vérével meg-

váltott keresztények közül sokan nem akarják látni és megismerni az ő kegyelmeit. Az Isten nem ver bottal, nem fenyeget kemény szavakkal, néha talán azzal figyelmeztet valakit a megtérésre, hogy elapasztja előtte a szentkut forrását.

E kút szent voltát bizonyítja a következő esemény. 1701 ben Nagyboldogasszony napjának vigiliáján a bucsusok ezrei jöttek Szentkuthoz. Szokásszerint este tüzet raktak a szabad ég alatt, s azt, férfiak nők körülülték, hogy az éjt imádkozással és énekléssel töltsék el. Egyszerre a szentkut felett nagy fényesség gyult ki az égen s a ragyogó fény özőnében minden jelenlevő saját szemével látta a boldogságos szűz Máriát, karján a kis Jézussal, trónon ülve. A búcsúsok térdrehullva hangosan rebegették el az angyali üdvözlést. E jelenetnek nem néhány, de ezerzél is több boldog szemtanuja volt. Egyik szentanu, méltóságos Krakovszky Erzsébet úrnő, gétzi birtokos, édesanyja kíséretében szintén látta, az ő szájából hallottam e történetet.

Megjelenésével a Szűzanya ki akarta mutatni, hogy e hely kedves előtte ma is. Trónon ülve jelent meg az ég Királynéja, ki ott trónol az Ur Jézus trónja mellett. —

Fényesség közepette, mely fény az ég megnyílásakor támadt, jelezvén azt, hogy Mária a menyország ajtaja, ki által számunkra is kitérül az ég kapuja. Bizonyára azért is nyílt meg az ég, hogy a szentkútnál töredelmes, bűnbánó lélekkel tartózkodó hitek számára is reményt nyújtson Mária közbenjárásával bejutni az örök boldogság honába.

Még egy jelenést kívánok elmondani, mely ugyancsak szentkútnál történt. Szerintem — írja Benkovics 1735-ben e jelenéssel is azt jelezte az Istenanya, hogy e hely előtte kedves. Ma is élő ember, Zachariás Mihály, Nagyboldogasszony napja előtt délután négy óra tájban a szentkúti kápolnában imádkozgatott. Rajtukivül Mak János is ott tartózkodott. A szentkút felől egyszerre kimondhatatlan szép ének hangjai ütötték meg fülüket. Az ének varázsától mintegy megbüvölve egy ideig figyelték majd kimentek a kápolnából s keresték az énekeseket, de sehol élőlénynek nyomát sem találták, úgy, hogy a hangokat nem földi, hanem égi eredetűeknek tartották s meg voltak arról győződve, hogy az angyalok kara zengett himnuszt az ég Királynéja tiszteletére.

Elmondja még Benkovics, hogy itt a szentkútnál valóban érvényesült a bölcs mondása: „Ha bölcs voltál, magad láttad hasznát, de ha álnok, magad szenvedted el a rosszat“. Prov. 9. Az igaz Mária tisztelő elnyeri jutalmát s a gunyolódó, az Isten-anya iránt tiszteletlen és megátalkodott lelkű, nem egyszer bűnhődött a szentkútnál. Aki álnok, gunyolódó, lekicsinylő, hitetlen, az természetesen az igazságnak nem barátja, s midőn mások jámbor ájtatoskodásából gúnyt űznek, vétkeznek s a bűn el is veszi büntetését.

1706-ban történt, hogy a Gyöngyösről jövő bucsusokhoz csatlakozott egy vak kálvinista asszony szent kútnál áttért a róm. kath. hitre, meggyónt, magához vette az Ur szent testét, s látását vissza is nyerte. Mikor visszament Gyöngyösrre, kálvinista rokonai addig bizonyitgatták előtte, hogy a szeme ugyis meggyógyult volna magától, ha itthon marad, hogy utóbb maga is elhitte. Elhitte, hogy szentkútnál ráolvasással, varázslattal segítettek rajta s visszatért a kálvinista hitre. Alig egy hónapra súlyos betegségbe esett, mindene remegett s szinte üvöltött a nagy fájdalomtól és csakhamar meg is halt. Az isten rövidesen rámerete a

büntetést. Ez is tény, melyet méltóságos Almásy János írásban közölt velem.

Az a nő már e földön bünhődött azért, hogy hitte inkább, amit tévelygő hitsorsosai neki beszéltek, mint azt, hogy az Isten Szűz Mária közbenjárására őt csodálatosan gyógyította meg.

Másik eset, egy kálvinista úrral történt, kinek nevét magas méltóságára való tekintetből elhallgatom. Ez az úr súlyos szembajban szenvedett. Eljött a szentkúthoz, szemeit mosogatta s megszabadult szembajától. De álnok volt s gyógyulását ő is a víz természetes erejének tulajdonította, Isten lábájával büntette meg s amint tudom, lábaira ma is szenvedő. Ő mindkét baját természetesnek tartja s nem is gondol arra hogy e látogatás talán arra volna jó, hogy az igaz hitre gondoljon.

Következő esetet Szentiványi György, Nógrádmegye alispánja beszélt el nekem. 1736-ban, szent Anna napján: „Mikor még lutheránus tévelygő voltam, történt, hogy néhány lutheránus fiatalember társaságában Szentkut felé utaztam hazafelé szentkúthoz érve mondom kísérőimnek, hogy e helyet a a pápisták szentnek tartják. Megjegyzésemre egyik ifju éktelenül kezdte szidni, gyalázni

s becsmérő szavakkal illetni a katolikuskat, nemkülönb a szentkutat. Gunyolta, s ocsmány szókkal beszélt a Mária tiszteletéről. Alig értünk haza olyan beteg lett a fiata! úr, hogy végkép le volt gyöngülve.

Szentiványi alispán megtérése után szentkútnál ájtatoskodott, hálálkodott, Isten felvilágosító kegyelmiért melyek úgy őt, mint hitvesét az üdvözítő kat. vallásra vezérelte, de mély hálát érzett Szűz Mária iránt is azért, mert lábainak gyógyulását is csodálatosnak tartotta.

Benkovics elmondja azt is, ami vele történt, s amely dolgot ő természetesnek nem találta. Előre bocsátom, hogy a szentkuti viz ma igen üdítő és kellemes, minden mellékiz nélkül való.

Ugy tudom, hogy felhevült állapotban is lehet forrásvizet élvezni, ha azzal az ember előbb kiöblögeti a száját. A meghüléstől félve hasonlóképen cselekedtem. Fájdalom azt tapasztaltam, hogy már az első korty viz a gyomromat valósággal felpuffasztotta. Én mindjárt arra gondoltam, hogy ez büntetés akar lenni, mert a szent vizet számból a földre bocsátottam, többé ezt soha meg nem tettem.

Idejővetelemkor kellemetlen epebajom miatt sem enni, sem inni, sem aludni és dolgozni nem igen tudtam. Rövid ittartózkodás után a szentkúti vizen kívül más orvosságot nem használva, Istennek hála, teljesen meggyógyultam. Azt mindenki tudja aki gond és munka között éli napjait, hogy évei számával arányosan csökken a testi ereje s többnyire az egészsége is. Magamon ezt a tünetet nem állapíthatom meg. Életem végéhez közeledve, mintha erőm fokozódna, sem testi, sem lelki fogyatkozást nem érzek. Én ezért a kegyelemért a Szűz Máriának vagyok hálás adósa, mint aki önmagán is tapasztalta a szentkúti Szűzanya különös kegyelmeit.

Az elmondottakból vajha minden olvasóm belátná azt, hogy a szentkúti vizet valóban megszentelte az irgalmas Isten a boldogságos Szűz Mária közbenjárására. Vajha mindenki belátná, hogy amint a hamis, az álnok és gyalázkodó hitetlen, bűnhődését önmaga idézi elő, épügy, aki bízakodó tisztelettel eltelve gyógyulást talál itt lelki vagy testi betegségére, tulajdonítsa azt a Szűzanya különös kegyelmének.

Tanácsok a szentkútnál gyógyulást keresőknek.

Aki Máriának, a betegek gyógyítójának, közbenjárása útján szeretné visszanyerni egészségét elsőrendű teendőjének tartsa azt, hogy lelkét őszinte bánattal megtisztítsa, töredelmes gyónás által. Ne feledje egy pillanatra sem, hogy a hely, melyen áll, szent, s a szent dolgok tiszta lelkülettel kezelendők. Az Úr mondá: Ne dobjátok sertések elé az igazgyöngyöt; más szóval a bűnökkel beszenyezett lelkű méltatlan a szent dolgokra. Tehát aki halandó testének gyógyulását kéri, először halhatatlan lelke sebeit igyekezzék begyógyítani.

A testi betegség némelykor multunk bűneinek a büntetése, máskor az Isten azért látogat betegséggel, hogy bennünket a jó utra tereljen, megjavítson. Gondolkozzunk az okokról s az okozat is könnyebben megszüntethető.

Láttuk, hogy a szentkúti forrás egyes embererek megjelenése alkalmával elapadt. Mintha figyelmeztetni akart volna arra, hogy a tisztaságos Anya kegyelmeinek forrása is el van zárva az arra méltatlanok előtt.

A föld gyarló lakója sokszor vétkezik, hisz az igaz is hétszer esik el napjában. Az ember kisebb nagyobb bűnbe esik, demódjában áll azt megbánni s a Teremtő előtt végtelen értékű lelkét a gyónásban tisztára mosni.

Aki a szentkúti víz csodálatos hatását kívánja érezni, az menjen oda teljes bizalommal s azon meggyőződéssel, hogy az irgalom anyja a boldogságos szűz Mária akar is, és tud is rajta segíteni. Leikéből szálljon az ég felé szent Bernát fohászja: „Óh Isten és az ember anyja, Mária, óh anyja a bűnösöknek s az ítélő birónak, óh anyja a királynak és koldusnak, Te mindnyájunknak anyja vagy, nincs előtted különbség, hallgasd meg könyörgésem szavát! Vagy könyörögj így szent Bernáttal: „Mária irgalmas szívét mindenkinek föltárja, hogy abban keressen a fogoly szabadulást, a beteg gyógyulást és a szomorú vigasztalást; a bűnös bűnei bocsánatát, az igaz ember kegyelmet az angyalok örömet“.

Üdvöztönk mondja hogy „aki Atyám akaratát cselekszi, ki a mennyekben vagy, az az én fivérem és nővéreim és anyám.“ (Máté 12. 50). Az irgalmasság szent anyjának, Máriának is azok az igazi gyermekei.

akik az Isten akaratát teljesítik. Tehát minden igaz hívő bizalommal közeledhet Máriához mint édes anyjához, ki malasztal teljes, ő nem neheztel, mert könyörületes, bűneidért nem vet meg, hanem veled bánkódik, mert ő a bűnösök menedéke.

Minden teremtmény fölé fölmagasztaltott ugyan s tündöklőbb az ég csillagainál, de azért kegyes örömmel veszi a gyarló ember könyörgését.

Aki a Szűzanya segítségét ki akarja érdemelni, annak állhatatosnak is kell lennie a kérsben. Előfordult ugyan, hogy már az első segélyhívás meghallgatásra talált; megtörtént, hogy a szentkúti forrás egyetlen használata gyógyulást eszközölt, de legtöbbször hosszas könyörgés után nyertek meghallgatást.

Ne legyen senki türelmetlen, bizalmatlan s elhidegülő a késedelmes segítség miatt, itt csak kitartó, alázatos könyörgésnek van helye.

Aki állhatatosan kér és nem csügged el, annak van bizalma, s méltó is lesz az irgalmasság Anyja kegyelmeire. A szentírásban olvassuk, hogy Jeruzsálemben volt egy fürdő, melynek vizét egy angyal időnként hullámszámba hozta és aki ilyenkor

elsőnek lépett a vízbe, abból gyógyultan jött ki. Vala pedig ott egy ember, ki már harmincnyolc esztendő óta beteg volt. — Ily hosszú ideig türelemmel várta szegény, hogy a hullámzó vízbe jusson. És te nem harmincnyolc napig, de annyi óráig setudsz türelemmel várni Mária segítségére? Ne feledd, hogy csak kitartó küzdés által nyerik el a győzelem pálmáját. Kérj, esedezz csüggedés nélkül s az Istenanya biztosan meg fogja kérésedet hallgatni.

Ha pedig hosszabb ideig maradna kérésed meghallgatás nélkül, gondoldj arra, hogy Mária nemcsak az irgalmasságnak, anyja, de nagyokosságu Szűz is. Ő tudja legjobban, hogy kérésed nem olyan-e, mely lelkednek nem üdvére válik, hanem talán kárára. Abból a körülményből, hogy azonnal nem teljesül a kérés, korántsem következik az, hogy alkalmas időben ne találjon meghallgatásra; talán betegségéd súlyos voltának érzete által látod majd be a segítség nagyságát. Szűz Mária az Isten anyja s angyalok királynéja a bűnös beteg embert talán az alázatosságra akarja kényszeríteni türelmének próbára tevésével. Emlékezzünk arra, hogy Mária alázatosságában az Úr szolgálóleányának nevezi magát, te-

hát könyörgésed legyen kitartó s példás a megtéréсед és ez lesz biztosítéka kérelmed sikerének.

Szentkút vizének hatása nem vegyi összetételben rejlik.

Különösen a reformátusok hangoztatták, hogy a szentkúti viz csodálatos ereje nem a Szűz Mária kegyelmétől, hanem magának a viznek összetételétől származik.

Nem ismeretlen előttem írja Benkovics az olyan természetű víz, amelyben a vas rézzé változik; ismerem azokat a vizeket is amelyek a töréseket, zuzódásokat, bénult testrészeket sikeresen gyógyítják vagy a fájdalmakat csillapítják. Kétségtelenül nagy istenajándékok ezek, ámde a hatásuk egyoldalú. A pöstyéni viz gyógyítja a köszvényt, de a szemet nem s a fülbajra is hatástalan.

A szentkút vizétől azonban annyi és oly különféle betegségben szenvedő gyógyult meg, ahány a Szűz anyától itt kért és várt gyógyulást. Némák, vakok, sánták s a legkülönfélébb bajokban sinylődő betegek szabadultak meg a szentkútnál bajaiktól. —

Többször előfordult, hogy a betegágyban sinylődő megfogadta a szentkúthoz való zarándoklást fölgyógyulása esetén és mielőtt

csak látta volna a szentforrást, már felépült a bajából.

Megtörtént tényeket a tagadással nem lehet meg nem törtétekké tenni; hiszen szem és fültanui voltak az eseményeknek. Letagadni csak azért, mert a Szűz Mária hatalmát és kegyes voltát hinni nem hajlandók, semmibe se venni a tanukat valóban döreségnek nevezhető. Kénytelen kellett lenni be kell látni, hogy itt szó se lehet a viznek természetes gyógyerejéről, hanem csak a természetfölötti hatásokról beszélhetünk. De sokan látván, nem akarnak látni s minden alap nélkül hangoztatni merik azt, hogy nem az Istentől, nem Szűz Mária jószágából származik a viz csodálatos gyógyító ereje, hanem itt ráolvasás, varázslat stb. történik. Ezekre a beszédekre én nem tartom érdekesnek válaszolni.

A szentkúti forrás, tapasztalat szerint, száraz és esős időszakban egyformán bővizű, iz, szag és színmentes, igen üdítő, kellemes, nem győz az ember eleget inni belőle; hőfoka is állandóan egyforma. Vegyi összetételében az ivóvizektől semmiben sem különbözik.

Szentkúti gyógyulások.

Három béna gyógyulása.

Nemes Koós Pál gyöngyösi polgárnak három gyermeke, izomsorvadásban szenvedő béna lévén, tagjaikat nem tudták mozgatni. A tehetetlen gyermekek állandó ápolókra szorultak. A szülők bánkódva látták az orvosok sikertelen fáradozásait.

A szomorúságában is mély vallásosságu apa, midőn az emberi segítségről le kellett mondania, gyermekeit egészen a Boldogságos Szűz oltalma alá helyezte. Egész családjával a Szentkúthoz ment.

Hű feleségével együtt karjaikba vették gyermekeiket s a szent forrás vizével kezdték őket mosogatni. A szülők imádkoztak s gyermekeiket mosogatták, az irgalom anyja, Mária pedig a gyermekeket kezdte gyógyítani.

Többször megismételt lemosás után az idegek működésbe jöttek, az izmok rugalmassága s az ízületes hajlékonysága beállt.

A boldogság könnyeit hullató édesapa, látván bénult gyermekei mozgását, örömtől ragyogó arccal kiállt fel: Szivem drága magzatai, ti most újra születtetek, óh mint adjunk Istennek hálát a vett iótéteményért?! Legyen áldott az Ur neve, ki a szülőknek

végtelen örömeire testi épségeket visszaadta. Boruljunk térdre s úgy emeljük fel kezeinket s adjunk hálát az irgalmasság anyjának, Máriának! E napot, ezt az órát soha el ne feledjétek, lebegjen szemetek előtt szüntelenül Isten Anyjának kegyelme, hisz Mária méltó a legalázatosabb szolgálatra. Örömkönnyes szemekkel gyönyörködtek a boldog szülők három gyermekük felgyógyulásán.

A csodálatos gyógyulás emlékére a hálás szülők a szentkutat diszes fődélzettel akarták ellátni. Ez elhatározást megtudta egy keresztényből törökké lett szécsényi ember, aki az egri basának kémje volt. Koós Pál az egri basához fordult engedélyért, hogy a szentkutat fődélzettel láthassa el. Ez meg is engedte, de a hitehagyott áruló rábeszélésére az engedélyt visszavonta.

A törököknek kiűzetése után Zakariás Mihály a szentkutat fallal vette körül s egyszerű bádogtetőt csinált föléje.

Tót János verebélyi fölmives megvakult. Hosszu ideig koldulásból tengette életét. Többször hallotta emlegetni az öregektől a verebélyi csordás néma fiának csodás gyógyulását a szentkuttánál. Lelkében fölcillant a látás reménye, elvezettette magát a szent-

kuthoz s kérte itt a boldogságos Szűz Máriát, hogy aki méltó volt arra, hogy a világ világosságát szive alatt hordja, könyörüljön őrajta s gyógyítsa meg szemeit. Sokáig tartózkodott a szentkutnál ott ájtatoskodott s szemeit mosogatta a szent forrás vizével. Végül az irgalom anyja, Mária könyörgését meghallgatta, látását visszanyerte s vezető nélkül tért meg otthonába.

Valóra vált, hogy kérjetelek és megadatik, zörgesetek és megnyilik az isteni kegyelem tárháza édes mindnyájunknak.

1735-ben Tóth Anna 66 éves verebélyi asszony mondta el nekem a következő esetet: egy hatvani ember lánykája megvakult. A lány édesapja hallott a szentkuti csodás gyógyulásokról, karjain vitte el leányát a szentkuthoz. Két hétig volt a szent helyen imádkozgatott s lánykája szemeit mosogatta s kitartása és bizalmának jutalma az lett, hogy a lányka apránként visszanyerte látóképességét. Mint teljesen meggyógyult, hangosan hirdette mindenkinek, hogy milyen csodát tett vele a jó Isten.

A leányt láttam, beszéltem is vele.

Tóth Tamás bárkányi lakos mondta el nekem a következőket; 1682-ben mint pásztor ember mindkét lábamon megsántultam,

ugy, hogy béna lábamon járni nem tudtam, hanem két mankóval jártam. A szentkuti csodákat hallottam és odavánszorogtam. Lábaikat mosogattam és ma, 1735-ben, rendszeren tudok járni. Áldassék a boldogságos Szűz neve! Mankóimat Szentkutnál hagytam.

Almásy Mihály verebélyi földbirtokos sajátkezűleg irt levelét közlöm szószerint: „1705. Nagyboldogasszony napján, boldogult Almásy Ágnes sógoránál, Szteszel Kristóf urnál, mint szolgálta volt alkalmazva egy fiatal szabólegény. Ez a szolgálta olyan rekedten beszélt mindig, hogy a mellette álló is alig értette a szavát. Mintegy tíz éve szenvedett az állandó rekedtségben. Ez a legény lutheránus volt és az én rábeszélésemre elhatározta, hogy a római katolikus vallásra fog térni. Azután elmondtam neki, hogy miután a szentkutnál olyan sokan gyógyu'tak meg, menjen el, talán Isten rajta is segít. Gyalogszerrel elment Gyöngyösre s az ottani búcsús zárandoklathoz csatlakozván eljutott a szentkuthoz. Itt már mint katolikus meggyónt, megáldozott s midőn visszatért csengő hangon szólott hozzám. Kérdeztem, hogyan gyógyult meg? Így válaszolt: A szent áldozás alatt azt éreztem, mintha valami a torkomat érintette volna s e perctől ilyen lett a hangom.“

Horváth Ilona idősebb úrinő beszélt el nekem 1735-ben Gyöngyösön a saját esetét.

„Tizenhétéves koromban, mint fiatal leány rettenetes vitus táncban szenvedtem. A rút betegség ugyszólván szüntelen kínozott. Megfogadtam, hogyha én ebből a nyavalyából kigyógyulok, minden esztendőben elzarándokolok a szentkúthoz. Rövidesen meggyógyultam és soha a betegségem vissza nem tért.

Erdélyi Mihály pásztói szijgyártó 1735. okt. 27-én beszélt el nekem, hogy ő kisgyerekkorában szenvedett vitustáncban, naponkint kétszer is kitört rajta a baj.

Édesanyám kétségbeesve állapotomon ölébe vett s úgy vitt a szentkúthoz. Itt ajtatoskodott jó anyám, esedezett a szűz Máriához, hazahozott és soha többé nem jött rám a baj.

Tóth Gergely 63 éves verebélyi lakós, eskü alatt teszi következő tanúvallomását. 1718-ban Szófnokról kocsin érkezett Szentkúthoz egy olyan beteg ember, hogy négyen vették le s helyezték el a szentkútnál. Betették a szentkúti fürdőbe. Egy ideig a vízben volt, nemsokára a maga erejéből fölkelte és teljesen meg volt gyógyulva. Ezt

saját szememmel láttam — vallja Tóth. Ez az ember hitt a Szűzanya pártfogói erejében, meggyógyultan, magasztalva hirdette Mária jóságát. Pár év múlva Jászberényben találkoztam vele s akkor is csak Máriát dicsőítette előttem.

Nagy Mihály 1715-ben Kisterenye község iskolamestere volt. Maga mondta el nekem, hogy öt évig sinylődő beteg volt. Nagy keservesen vánszorongtam el a Szentkúthoz, naponkint megmosakodtam a szent vízzel, meggyóntam, megáldoztam s hála Isten', ugy meggyógyultam, mintna nem is lettem volna beteg.

1721-ben Budán a Mátyás király régi palotáján dolgoztak a kőművesek. Egy szegény napszámos a magas álványról leesvén kezét s lábát eltörte. A kirurgus (sebész) sebeit begyógyította ugyan, a csontjai is összeforrtak, de szerencsétlenül, mert mindkét lába rövidebb lett s csak mankóval tudott járni és így kénytelen volt koldulni. Hírét hallotta a Szentkútuak s az ott végbement csodás gyógyulásoknak. Kocsin elzarándokolt Szentkúthoz, ott két hétig állhatatosan esedezett az irgalmasság szent Anyjához pártfogásáért. Lábaik naponkint mosogatta s ime csontjai kiegyenesedtek,

az izmok rugalmasok lettek, s mankóit ott hagyta Szentkútnál, csodás gyógyulása bizonyítékául.

Özv. Madocsányi Pálnénak, a hirneves Kazi család sarjának, lontói birtokosnak Johanna nevű hat éves leánykája olyan beteg volt, hogy képtelen volt lábbaállani. Az orvosok reménytelennek jelentették ki állapotát, habár mindent megpróbáltak. Történt 1728-ban, hogy az úrnőt egy ferencrendi szerzetes látogatta meg. Látván a szerzetes a tehetetlen leánykát, s elkeseredett édesanyját, azt ajánlotta, hogy vigye el leányát Szentkúthoz, mert ott biztosan meg fog gyógyulni. A jámborlelkű anya megfogadta a tanácsot, elvitte leánykáját Szentkúthoz, megmosta a szent vízben s rövidesen meggyógyult a kis beteg. Az édesanya leirhatatlanul boldog volt, midőn gyermekét egészségesnek látta. Nemcsak azért volt boldog, mert meggyógyult. hanem mert a szent Szűzbe vetett hite és bizalma őt nem csalta meg. Mély alázattal térdrehullva adtak hálát az Istennek. Az utókor épülésére, pedig és hálából, megfestette a Szűzanya képét amint leánykája előtte térdel.

Özvegy Madocsányi Pálnénak idősebb leánya Juliánna, ugyancsak 1728-ban érezte

magán az Istenanya kegyességét. Ő Halácsy-
úr neje volt és nemes Molyesitz Imre előtt:
1736-ban mondotta el történetét: Vigan tán-
coltam egy lakodalomban és kihevülve ki-
mentem hogy szomjamat oltsam, lábaimba
egyszerre görcs állott, s egy félévig kép-
telen voltam járni. Mikor láttam Johanna
testvérem szentkúti gyógyulását, megfogad-
tam, hogy én is elmegyek. Megtettem
és rögtönösen meggyógyultam ott. A Szüz-
anya iránti hálából én is festettem egy ké-
pet, amelyen én apácaruhában térdelek
Szűz Mária előtt. A kép felírása ez: „IVLI
anna MaDocsánI In InfortVna VoVit.
Liberata.“ Madocsányi Julianna szerencsétlen-
ségéből való szabadulásának emlékeze-
tére. 1728.

Ozveggy Madocsányi Pálnénak egyik fi-
atal szolgája, Ábrahám, kezén szent
Antal tüze (orbánc) volt. Orvosságokkal a
bajt nem tudták elmulasztani. Amint a szent-
írásbeli százados elment az Ur Jézushoz s
kérte, hogy gyógyítaná meg beteg szolgáját,
ugy e jólelkű úrnő is kocsira ültette szolgá-
ját s elküldte Szentkúthoz, hol az ő két le-
ánya gyógyulást talált.

A legény mosogatta kezét a szent viz-
zel s meg is gyógyult.

A jámbor urnő a csodás három gyógyulás emlékére ezüst pálmaágot készíttetett s egy nagy ezüstszívet Szűz Mária tiszteletére. A szolgálgyógyulása 1732-ben történt.

Kvassay Ferenc szurdokpüspöki plébános a következő esetet adta elő. Egy előkelő úrileány tizennégy éves koráig néma volt. Tudomást szerzett arról, hogy Szentkútnál nem egy néma nyerte már vissza beszélőképességét. Elment a Szentkúthoz. — Imádkozott s az első korty szent vizet lenyelvén, azonnal beszélni kezdett a tizennégy év óta néma leány. Fogadalma szerint minden évben elzarándokolt a szent helyre.

Férjhez ment, gyermekei lettek, de egyetlen egy évet sem mulasztott el, hogy a Szentkutat meg nem látogatta s ott szentmisét nem szolgáltatott volna.

Özvegy Paulovicsné szécsényi nemes matrónának hét éves lánykája megvakult. A mérhetetlen csapás az édesanyát egészen lesújtotta. Hallott a szentkúti gyógyulásokról s megfogadta hogy ha az irgalom anyja, Mária az ő könyörgését meghallgatja s leánykája látását visszanyeri, mindketten elzarándokolnak Szentkúthoz, hogy ott köszönjék meg a Szűzanya kegyes voltát. Az édesanya fogadalma után leánya nyomban

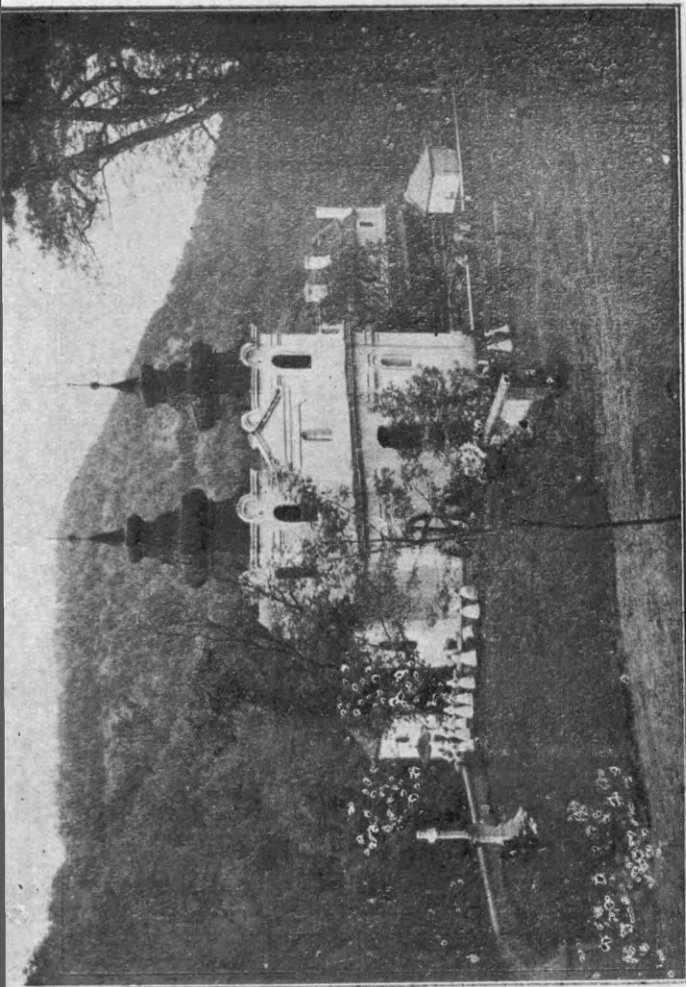

visszanyerte látását. Anya és leánya haladéktalanul útra keltek, Szentkutnál meggyónak, megáldoztak s hálát adva a vett jókért tértek vissza otthonukba. Történt 1730. máj. 14-én.

Szentbalássy József esztergom egyházmegyei plébános a karján veszélyesen megsérült. A sérülést gyógyítani nem tudták, úgy hogy karja sorvadni kezdett s szinte elviselhetetlen fájdalmat okozott neki. Jobbkarja tehetetlen lévén, papi teendőit nem tudta végezni s kénytelen volt plébániájáról távozni. Egyik helyről a másikra ment, de gyógyulást sehol sem talált. Megtudta, hogy Egerben irgalmasrendi szerzetesek vannak, elment hozzájuk s kérte őket, hogy a Jézus nevében gyógyítsák meg a karját. Miután az irgalmasok alaposan megvizsgálták kijelentették neki, hogy nincs segítség, a kart le kell vágni.

A plébános ezt hallva elszörnyülködve távozott, hogy máshol keressen orvost.

Itt hallhatott e vidéken, Szentkut felől először. Mindjárt el is ment a Szűz Mária irgalmasságának tudatától eltelt lelkiülettel, teljes hiralommal kezdte a szentkúti vízzel mosogatni sorvadásos karját s a béna, sorvadt kar mozogni kezd, sebe beheged s rövidesen teljesen meggyógyult.

A szentkúti kegytemplom külseje.

A sok csodától ékeskedő szent kút.

A szentkúti kegytemplom főoltára.

A szentkúti kegyhely remetebarlangja.

A boldog pap magára öltette talárját, fölvette az egyházi ruhákat s boldogan mutatta be hálaáldozatát a Nagyboldogasszony tiszteletére.

A gyógyulás 1730-ban történt. Kovini János látta a sebesült kart s annak csodás gyógyulását.

1730-ban egy polgárasszony Nyárai Ferenc keszi plébános tanácsára a Szentkútnál keresett gyógyulást, hogy nyavalyatöréseitől megszabaduljon. Az asszony meggyógyult.

1730-ban nemes Horváth Pál vizslási lakosnak Sándor József nevű szolgája kezei s lábai megnyomorodtak sőt csöndes elme-zavar is mutatkozott rajta.

Sikertelenül gyógyitgatták. Egyszer csak a beteg felkiáltott: „Vigyetek Szentkúthoz.“ El is vitték, de midőn az akkor még létező fürdő meleg vizébe akarták tenni, tiltakozott ellene, ne tegyék bele, mert ő abban rögtön meghal! Végül is nagynehezen beletették, de erővel ki akart ugrani abból. Lefogva tartották mintegy két óráig a vízben. Eszére tért s gyógyultan végezte el szent gyónását és áldozását.

1737-ban történt Nagyboldogasszony napján. Hálából egy jászberényi asszony

jött a Szentkúthoz. Súlyos beteg volt, s mindenki lemondott a gyógyulás lehetőségéről. Szörnyű betegségben szenvedett, száján orrán, füleleiből olyan bűz áradt ki, mintha egész belső szervezete oszlásban volna. A jó asszony belátta, hogy az Isten adja az éietet s Ő is veheti el, sokat elmélkedett a mulandóságon. Közbe erősen megfogadta, hogyha a nagyhatalmú szent Szűz közbenjárására Isten őrajta segít s meggyógyul, elzarándokol Szentkúthoz. Felgyógyult, Szentkútnál el is végezte ájtatosságát, szentmisét mondatott Kovini János cisztercita lelkésszel, ki e történetet feljegyezte.

1730-ban *Báró Ferenc* Balassagyarmatról zarándokolt Szentkúthoz, hogy lerójjá háláját. Hosszú betegségben szenvedett, megfogadta, hogyha a szűz Anya meggyógyítja, Szentkúthoz zarándokol. Azonnal a fogadalma után felépült. (Kovini János feljegyzése 1730. okt. 18.)

Az 1730 év feltűnően gazdag volt csodálatos eseményekben.

1731-ben *Porovicska Mátyás* Mátra-
verebély határában lakó korcsmáros volt súlyos beteg. Három hétig képtelen volt enni és inni. A szűz Anya közbenjárásában bizva föltette magában, hogy ha a szűz

Mária segítségével felgyógyul, elmegy a Szentkúthoz. Reményében nem csalódott, egészségét visszanyerte s ugyancsak mindenkinek elmondta ami vele történt. Zarándoklását is hiven teljesítette.

1731-ben *Bánhidi Ferenc* nyéki birto-
kos asztalán a puskaapor felrobbant és ar-
cát elrútitotta. Elzarándokolt Szentkúthoz,
nehányszor megmosta arcát s estefelé haza-
indult. Útközben arca megdagadt és igen
fájt. Midőn haza ért arca teljesen meggyó-
gyult. Személyesen mondta ezt el Germanetz
László pásztói cisztercitának, ki ekkor Szent-
kútnál tartózkodott.

1734. aug. 15-én *Benkovics Mihálynak*
egy férfi mély lelki megindulással gyónta
meg bűneit. A gyónás elvégzése után könny-
nyekre fakadva így beszélt: Atyám! Rettenetes
fájdalom gyötörte kezeimet, lábaimat már évek óta. Nem volt nyugodt
nappalom, éjjelem. Napokig voltam utban,
mig ide, Szentkúthoz, el tudtam jutni. De
eljöttem, mert erősen hiszem, sőt tudom,
hogy a jóságos Szűzanya engem meg fog
gyógyítani. Rajtam Orvosok nem tudtak se-
gíteni.

Én így válaszoltam: Igaza van fiam,
Isten anyjának hatalma és kegyessége na-

gyobb, mint azt el tudnánk képzelni. Biz-
zék, öntse ki szívének panaszait és kéréseit
az ég Királynője előtt, hite megfogja gyó-
gyítani.

Három napig mosogatta beteg kezeit
s lábait a szent vízzel. Naponként térdein
csúszta körül nagy keservesen a kápolnát.
A harmadik nap olyan érzése volt, mintha
késsel vágták volna el a fájdalmát, olyan
egyszerre megszűnt. Talpra állt, mintha nem
is lett volna soha beteg.

1735. jul. 15-én *Kollicser Márton* pász-
tói ember feleségével és hároméves fiacská-
jával jött a Szentkúthoz, hogy a Szűzanya
iránti háláját lerója. Fiacskám mondta az
édesapa, olyan beteg volt, hogy napokig
nem evett, s végül a sok szenvedés meg-
vakította. Mikor láttam az orvosi segítség
hiábavalóságát, egy üdvös gondolatom tá-
madt. Megfogadtam, hogy ha a segítő szűz
Mária gyermekemet meggyógyítja, családos-
tul elzarándokolunk a Szentkúthoz. Tény,
hogy a gyermekem azon órában felgyógyult.

Mély áhitattal hálálkodtak a szülők a
Szűzanya oltára előtt, a kis gyermekük ez-
alatt, mint saját szemekkel láttam, temp-
lomban járkált.

1735. jul. 24-én *Oroszy Ilona* maconkai urnő rőtta le háláját Szűz Mária előtt. Sokáig nagy lázban szenvedtem, — beszélte el, — mely ellen semmi gyógyszer nem használt. Ekkor megfogadtam e zarándoklást s Istennek hála, talán abban a pillanatban megszűnt, örökre elhagyott a lázam.

1735. aug. 15-én *Fiklotzky Józsefné* ugyancsak lázas betegsége utáni hálaadás végett volt a Szentkútnál. Benkovicsnak beszélte el az ő csodás gyógyulását. Még gyöngye vagyok, mondá neki, de teljesen láztalan.

1735. aug. 5-én *Iván Ilona* alsószentgyörgyi nő, szent gyónása után, külön elmondta, hogy ez évben a nyavalyatörés oly erővel dühöngött rajta, hogy volt nap amikor talán huszszor is rájött. Megfogadta, hogy ha az irgalmas Szűzanya őt meggyógyítja, háromszor fog elzarándokolni Szentkúthoz. Fölgyógyultan tette meg első útját

1735-ben Szentkirályi Imre a fülek-Ferencrendi zárda előljárója jött Szentkúthoz Néhányszor megmosta magát a szent vízzel s betegségétől megszabadulva távozott.

(A felsorolt gyógyulásokat Benkovics Mihály ciszt. lelkész följegyzéséből közöltük. A további gyógyulásokat a sz. ferencrendiek szentkúti naplóiból valóak.)

1769-ben egy debrői nemes menyecske lánya üldözési mániában szenvedett, otthonról megszökött s az erdőben futkosott. — Szentkútnál kétszer megfürdették ápolói s teljesen fölépült betegségéből.

1771-ben Szelitzky Márton boconádi lakos gyomra fölött tojásnyi daganat támadt. Sikertelen gyógyítás után a Szentkúthoz ment a szent vízben megfürdött és a daganattól megszabadult. Tízéves Klára nevű leányának rut szömölcsökkel volt a keze boritva, néhányszor mosogatta a szentkútnál kezeit s eltűntek a szömölcsök.

1772-ben Vitézlő Ország József heves-megyei szolgabíró özvegye kijelentette, hogy neki leánykorában kellemetlen fülfájása volt, mely a szentkútnál mosogatás által elmúlt. Idősebb asszony korában váltólázát az orvosok nem tudták elmulasztani. Szentkúti vizet hozatott, mely éjjel érkezett meg. Rögtön ivott a lázas állapotban szenvedő s reggel lázmentesen ébredt föl.

1783-ban szept. 13 Csima Erzsébet leánykája szemén ótvartól származó hó'yag támadt, Szentkútnál szabadult meg tőle.

1793-ban Nagyboldogasszony vigiliáján nemes Tártzi Erzsébet (Zemplén megyéből) Szentkútnál istentisztelet alatt hideglelésbe

esett. Kisérőnője a kuthoz vezette, vizet itatott vele meggyógyult s többé vissza se kapta a bajt.

1793-ban Kumla András (Zólyom m. szentandrászi lakos) félfoldali szélhűtésben szenvedő gyógyult meg a Szentkútnál.

1793-ban Odorinszky Julia szepességi nőt hozták a Szentkúthoz Mindkét szemére vakon négy hétig tartózkodott a szent helyen s látását visszanyerve, látó szemekkel tért otthonában.

1793-ban Pázmádi Pál tarnaméri lakos negyed napi hideglelése gyógyult meg a Szentkútnál.

1794-ben Ganitzky Didák szembajából gyógyult ki.

1824-ben Nemes Veres Mártonné hevesi asszony leánya meszesgödörbe esett s megvakult. Tizenötheti vakság után Szentkútnál visszakapta látását. Később a leány beteg lett s egyik karja megbénult. Ismét elhozták Szentkúthoz s a szentkútnál karja is meggyógyult.

1844. aug. 14-én Asztalos Márton egrii 17 éves fiú és Révai Anna káli 15 éves leány születésüktől fogva némák, a Szentkút kegyképe előtt szólaltak meg mikor is búcsúsok tömege szorongott körülöttük.

1845-ben Ujhelyi Antal endrefalvai mé-
száros, súlyos betegen hozatta el magát
Szentkúthoz. A szentkúti vizben fürdették
meg. Gyógyultan távozott el.

1845-ben nemes Györky András bes-
nyői lakos köszvény által összezsugorított
lábai gyógyultak meg.

1847-ben Kobela Mátyásné jászalsó-
szentgyörgyi nő, három tanu előtt kijelentette,
hogy az orvosok köszvény által elnyomori-
tott lábain nem tudtak segíteni. Kinjában
már kuruzslókhoz fordult, de hiába. Eljött
Szentkúthoz, párszor megfüröszötték és saját
lábain tud járni.

1851. pünkösdi napján Martin Katalin
mezőkövesdi leány gyógyult meg lábait a
köszvény összehuzta, nem tudott járni. Szü-
löi a fürdőbe tették s leányukkal együtt
imádkoztak. Fürdő után tudott a leány menni.
A tömérdek ismerős mind látni kívánta, úgy
hogy jó félóraig tartott, míg a templomba be-
juthattak, hogy hálaadásukat elvégezzék.

1852. aug. 2-án Schvachulai György
balassagyarmati jegyző Anna nevű leányának
szemei kisebesedtek s utóbb megvakult.
Évekig volt világtalan. Az orvosi segítség
hiábavaló volt. Egy parasztasszony azt aján-
lotta nekik, hogy hozassanak vizet a Szent

László forrásából, mert az biztosan meggyógyítja. A leány szülei mosolyogtak... de történt, hogy nemsokára az anya szemei kezdtek fájni. Eszébe jutott, nem isten ujjá-e e csapás?! Hű szoigájukat rögtön elküldte a Szentkúthoz, hogy onnan vizet hozzon.

A szent vizzel! az anya és leánya mosogatták szemeiket s mindketten meggyógyultak. Az egész család elzarándokolt Szentkúthoz, hogy hálát adjanak Mária jószágáért. Tanuk előtt kívánta az atya, hogy ez esetet köztudomásra hozzák.

1853. máj. 15 Jacsó Erzsébet néma leányát hozta anyja a Szentkúthoz. Négyszeri fürösztés után a Szűz szobra előtt könyörgött az anya s utána padba ült leányával együtt, hogy szentmisét hallgasson. — Urfelmutatáskor a leányka felkiáltott: Isten! Mária! s e pillanattól beszélt férjhezment s évenként pünkösdkor elment a Szentkúthoz.

A Szentkútnál történt lelki és testi gyógyulásokat lehetetlenség mind leírni. Hányan lehetnek azok, akiknek eseteit örök homály fõdi, hányan, akik el se beszélnek, sõt talán eltitkolják. Hálájukat elrebegik, a Szűzanya oltárára helyezik el ajándékukat, s távoznak. Befejezésül élő emberek eseteit mondjuk el.

Szatmáry Pál gyöngyösi hajdu ma is sirva beszéli el történetét. 1906-ban Szentkútnál nyerte vissza látását az ő másféléves fia. Féléves korában fia szembajt kapott s szemeire véres vadhús nőtt. Egy évig volt vak a kis fiú. Elvitte Szentkúthoz s ott a kegykép elé térdelve könyörgött a betegek gyógyítójához. Imája közben üvegrepedés-szerű zörejt hallott, megijedt, hogy talán kis fiacskája fejével betörte a kegykép üvegét s látja, hogy az üvegen vércsöppek vannak, gyermeke arcáról is vér szivárog lefelé. Fiacskája szeméin a véres hártya fölrepedt, látott. Egy év alatt a kis fiú szemei teljesen épek lettek, ma kőműves iparos. —

Török Kálmán úr akkor a gyöngyösi plebános, ma egri prépost-kanonok, megható szavakkal ecsetelte ez esemény kapcsán a Szentkúti csodatevő Szűz Mária irgalmasságát azok iránt, akik Hozzá bizalommal folyamodnak, a hazatért búcsúsokhoz intézett szónoklatában.

Csirke Balázs és Fejes Anna jászládányi polgárszülők Viktória leánya három éves korában igen súlyosan megbetegedett lábaira. Bokái megdagadtak, majd mindkét lába sorvadni kezdett és a bémulás jelei

mutakoztak olyannyira, hogy már sem ál-
ani, sem járni nem birt. A kis leány sokat
szenvedett. A jó szülők többizben Buda-
pestre vitték leánykájukat hirneves orvosok-
hoz, ahol gyógyulás helyett gépezetet kapott
s ennek segítségével mégis vánszorgott. Két
évi hasztalan kezelés és kísérlet után a szo-
morúfelkü édesanya 1905. áldozócsütörtök-
jén eljött a Szentkútra, nagy bizalommal fo-
hászzkodott a csodatévő Szűzanyához, leány-
kája meggyógyulásáért. A szentkútból vizet
vitt s azzal mosogatta otthon nyomorék kis-
lánya lábait. Mosogatás közben az Urangya-
lát imádkozta a kisbeteggel. Amidőn negyed-
izben locsolgatta a szent vizzel leánykája
sorvadt lábait, pár pillanatra ott hagyta a
folyósón fekvőhelyén a beteget, hogy a viz
felszívódjék azokon. De alig fordult vissza
az anya a szobából, már hűlt helye volt
beteg leányának, a gépezet azonban ott he-
vert. A megijedt anya hangosan kiáltozott
leánya után s mindenfelé kereste. Végre
megtalálta a szomszédban a kis Viktóriát,
amint nagy vigan szaladozott és ugrándo-
zott játszópajtásaival immár teljesen fel-
gyógyulva. Később Nagyváradon végezte is-
koláit, majd férjhezment, de a román meg-
szállás alatt a Tiszán való átkeléskor meg-

fázott és 1921. jul. 24-én meghalt. Az esetet sirva elbeszélő 80 éves édesanya és fiai évenként hűségesen elzarándokolnak a Szentkúthoz.

1928. október második vasárnapján megjelent a szentkúti házfőnök irodájában Csécse községből egy szegény özvegy asszony 20 éves leányával (nevüket saját kérelmükre elhallgatjuk) és hangos zokogással elmondotta az alanti csodás esetet:

Teri leányom már évek óta borzasztó rút betegségben szenvedett. Orrán, száján oly kellemetlen bűz, erős szag áradt ki, hogy csak több lépés távolságból beszélhetek vele, és én, mint édesanyja is alig bírtam vele egy szobában megmaradni. Sokat sirtam, keseregtem, fohászkodtam: Istenem mi lesz szerencsétlen gyermekemből, ha lehunyom szemeimet!? Vagyonom nincs, amiből megélné, férjhez így nem mehet, nem lesz gondozója, ápolója betegségében, ott rothadhat meg betegágyán, hisz a rettenetes bűztől senki sem fog közeledni hozzá. Hurcoltam orvostól orvoshoz a környéken, és Budapesten, röntgenezték, kezelték, de hasztalan. Az elmúlt ősszel azzal bocsájtották haza Pestről az orvosok, hogy fogyassza el az általunk adott orvosságot és ha az nem

használna, jöjjön vissza, megoperáljuk. — Persze amint a többi, ugy ez sem használt. Nem vitttem többé Pestre leányomat, mert sajnáltam összevagdaltatni a nyakát, hanem a szentkúti kegyes Szűzanyához felfogtam sz. kilencedet, hogy könyörüljön egy szomorú özvegyen és nagybeteg leányomon. Elvégeztem a sz. kilencedet eredmény nélkül. Nem csüggedtem. Ujból neki fogtam az imádságnak. Kedden mult egy hete, amint este lefeküdtem, ismét csak sirtam, imádkoztam a szentkúti csodatévő jó Anyához, beteg leányom gyógyulásáért. Elszenderedtem. Hajnali félhárom lehetett, amikor hirtelen feljédtem álmomból és azt hallottam: „Most gyógyítja meg a szentkúti Szűzanya leányodat.“ Nem hittem füleimnek, azt hittem, hogy csak álom az egész. De ismét csak sugja valaki: „Most gyógyítja meg a szentkúti Szűzanya leányodat.“ Erre kiugrottam ágyamból és leányomhoz rohantam s erősen ráztam őt: Terikém! Terikém! — Első gondom volt leányom száját, orrát, lehelletét szagolni. És csodák, csodája, ez a legkellemesebb, tiszta, szagtalan volt! Erre ráborultam leányomra és hangosan sirtunk mindketten. Majd pedig térdreborultunk és könnyek között hálálkodtunk a szentkúti

kegyes Anyának csodás jóságáért. Megfogadtuk, hogy leányommal mielőbb ide elzarándokolunk, amit Isten segítségével ma be is teljesítettünk. (Sirtak mindketten)

1929. június 15-én délután fél 3 óra tájt Kecskemét városában nyugodtan fogyasztgatta családi körében ebédjét Ágoston László 32 éves napszámos, amidőn a villám becsapott a házba és őt a földre sujtotta. Jobb lába és egész baloldala megmerevedett és megfeketedett, csupán jobb kezéi tudta mozgatni. Nyomban beszállították a kórházba, de nem volt számára segítség. Az orvos utasítására mindjárt vissza is viték lakására. Egy héttel a szerencsétlenség előtt Szentkúton járt több mint 600 buzgó zarándokkal a villámsujtottnak huga Kecskemétről. Ez alkalommal a sz. László forrásból egy üveg vizet vitt magával. Hallván a szegény munkásleány bátyja szerencsétlenségét, könnytelt szemekkel és élő hittel megmosta bátyja megmerevedett tagjait s nyomban eltűnt a feketeség és a beteg teljesen felépült. Másnak (vasárnap) a villámsujtott ép egészségben Isten házába ment hálát adni az Úr nagy jóvoltáért. — E csodás eset sokakat felrázott és még többen tettek ígéretet, hogy a mátravere-

gélyi szentkúti Szűzanyát a messze Alföld-
ről ezentúl is évről-évre meglátogatják.

Kakuk Andrikó Ferenc vizslási lakos
1916-ban vonult be a hadsereghez. A világ-
háború borzalmai között, mintannyi mások,
ő is súlyos idegbajba esett. Gyógykezelték
a katonai kórházakban sokáig, de betegen
került vissza otthonába. A vidéki orvosok
tanácsaival is élt sőt többször vette igénybe
a főváros jeles orvosait is, minden hiába-
való volt.

Elbeszélése szerint három hónapig
alig hunyta le álomra szemét pillanatokra.
A kimerültségtől az elmeháborodás tünetei
mutakoztak rajta.

Eltávozott hazulról, elbolyongott s 1925.
március 20-án Szentkúthoz ért. A zavart te-
kintetű férfi a zárda főnökét arra kérte,
hogy alkalmazza őt valami munkára. A
zárdafőnök szive megesett a hadirokkanton
s buzdította, vigasztalta, hogy forduljon csak
Szűz Máriához s kérje Őt, hogy gyógyítsa
meg. Andrikó bement a templomba s ügy-
szólván egész nap ott imádkozott a kegykép
előtt.

Estefelé teljesen gyógyultan jött ki a
templomból. Meghatva beszélte el, hogy olyan
érzése volt, mintha fejét s egész testét vas-

abroncsok szoritották volna össze, mellyektől imádsága végeztével egy szempillantás alatt megszabadult. Este evett és másfél napi mély álomba merült. Harmadnap, mint teljesen egészséges, hazament, övéi kimondhatatlan örömére. Megnősült s most két gyermek boldog édesapja.

Fogadalmi tárgyak.

Szentkút évkönyvei fölemlitik, hogy a Szűz Mária képét aranyláncokkal, drágakövekkel, gyöngyökkel, gyűrűkkel, ezüstneműekkel gazdagították... Az 1902. évi jegyzék a 80 év alatt följánlott tárgyakat (140 drb.) sorolja föl. Ékszerek, igazgyöngyfüzérek, aranykoronák, ezüst alakok és testrészek szerepelnek e jegyzékben. A szentély két oldalán levő imahelyeken látható 38 darab kép és sok mankó néma hirdetője a szentkútnál nyert kegyelmeknek. Ma is épülhetünk ugyan a főoltár mögött látható fogadalmi tárgyak látásán, mégis meglepően csekély azoknak száma, Hol van a többi?

József császár, a kalapos király rendeletére az arany és ezüst tárgyak elvitettek. A megmaradtakat pedig Ferenc császár parancsára szállították Bécsbe, hogy ő háborus kiadásait fedezze nemcsak a fogadalmi ezüst tárgyaktól, de az arany és ezüst kelyhektől

is megfosztotta a szenthelyet. Ezekhez hasonló eljárásnak kívánta a vezetőség elejét venni, midőn az újabb följánlott fogadalmi ajándékokból három áldoztató szent edényt készíttetett. A legnagyobb barokkstilű, másfélezer ostya fér el benne, a másik kettő kisebb. Szinezüstből készült mind a három s erősen van aranyozva. A képek és mankók 1843 után a főoltár fölött levő deszka kerítés mögé zárattak el.

Szentkút gondozói.

A szóhagyomány szerint a mátraverebélyi csordás néma fiának csodálatos gyógyulása után egy Mária-szobrot helyezett el a kis forrás mögé. A tömérdek testi-lelki zaklatáással sanyargatott környékbeli keresztény hivek el-el járogattak a csöndes völgy ölen fölbukkanó forráshoz és ott Szűz Maria tiszteletére ájtatosságokat végeztek. Oda hordták gyógyithatatlan betegeiket, hogy aki a néma ajkait meggyógyította, az irgalom Anyja Mária tegyen csodát övelük is. A csodás gyógyulások szaporodása révén, mind szélesebb körben terjedt idők folyamán a szentkúti kegyhely hirneve. Később remeték telepedtek meg az akkori őserdő magányában, akik a ma is szabad ég alatt levő szó-

szék helyén, az u. n. kálváriadombon, szerény fakápolnát emeltek a Szűzanya tiszteletére. E fakápolnácska helyébe 1731-ben kőkápolnát építettek a jámbor hívek adományaiból. E kápolna ezüst szentedényeit Veinpocher százados ajándékozta. A mai templom szt. Antal oltára mellett levő fakereszt egykor e kápolnában volt.

A kápolna főekessége a mai kegyszobor volt, amely előtt a hívek millióinak hálás fohásza száll az egek Urához. E kegykép a Bold. Szűzet ábrázolja jobbával a kis Jézust ölelve, balkezában királyi pálcát emelve. Mária s a kis Jézus fejét aranykorona disziti, testüket aranybrokát ruha fűdi. Szinezüst keretben üveg alatt foglal helyet a kép. A kegyképről Esterházi Pál „Pásztói csodálatos b. Asszony képe“ név alatt emlékezik meg. — A ciszterciek pásztói templomában emelte egykor e kép a hívek áhítatát. Midőn az ős kolostor lakói a török elől külföldre menekültek, egyik jámbor szerzetes, ki e kegykép előtt könyhullatások között szokta végezni imáit, elvitte a verébélyi templomba. Itt nem látva eléggé biztos helyen a féltett kincset, elment s a Szentkút kápolnájába rejtette el.

Az 1700. évi egyházi látogatást Battyányi József bíboros primás eszközölte s azt mondja „A képet csodálatosnak tartják, de biztos adat róla nincs.“

A szentkúti remeték nevei közül ismeretesek: *Zakariás Mihály* 1772-ben ő emelte a Szent forrás mögött levő kőfalat, *Mak János*, *Paigler Elek*, *Dobát Jozafát*, *Csepregi Elek*. Szentkút, 1750-ig Kisterenye, 1750—1857-ig Nagybárckány filiájaként szerepelvén, a két község plebánosainak gondozása alá tartozott. *Lukovics Márton*, esztergomehmi kisterenyei plébános 1714—1731-ig, mint filiáját gondozta Szentkútat s jegyezte az ott történt eseményeket. Ez időben Korvini János pásztói ciszterci pap élt Szentkútnál. Sz. Mihályi Mihály többször hivatkozik reá Szentkútról 1797: irt művében. — Az tény, hogy midőn 1733-ban a ciszterci Rend megvette a verebélyi birtokot, az apát *Benkovics Mihály* jószágkormányzót bizta meg Szentkút gondozásával 1734-ben. Jámbor és tudós ember volt, ki egész 1757-ben történt elhunytáig Szentkúton élt s ott is temettetett el a Bold. Szűz oltára elé. E nemeslelkű cisztercitának Szentkút fejlesztése körül nagy érdeme van. Fővágya volt az, hogy a kegyhely méltóságának megfelelő templomot

emeljen. E szent célra gyűjtött pénz 1756-ban a verebélyi birtok újtulajdonosának, Almásy Jánosnak adatott át.

Bellaágh Antal, egri ehm. debrői plébános volt. Eladta birtokát, a pénzt szétosztotta a szegények között és 1775-ben a Szentkúthoz költözött. A világ zajától elvonulva mint szegény remete, imádság, önsanyargatás, a zarándokok gondozása és állandó munka között töltötte idejét. Ma is csodálkosva nézzük azt a barlanglakást amelyet Bellaág és két remetetársa a Nagymeszeshegy meredek sziklafalába vágott. — Két szobácska tűzhellyel, két kápolna, egyikében oltár áll, kőből kifaragva. Itt szokta végezni szentmiséjét. Készítettek vizgyűjtő medencét és kis kertecskét is.

Bellaágh rakta le a mai diszes templom alapjait is, amelyet azonban befejezni már nem tudott.

A barokkstilben épült szentegyházát Almásy János hozta tető alá és belső felszerelését is az Almásy család eszközölte. Hossza, kívül mérve 27·5 m. szélessége 17·5 m. Tágas szentélyének főoltára Mária mennybemenetelének, a hajóban levő két oltár egyike páduai szt. Antal, másika pedig

szt. Anna tiszteletére van szentelve. — A templom sírboltjában az Almásy család tagjai nyugsznak.

Almásy János és utódai sokáig fáradoztak azon, hogy az esztergomi hercegprímás Szentkút gondozását a ferencrendiekre bizza. Az akkori idő sokáig alkalmatlan volt szerzetes ház alapítására. Végül is Szcitovszky János biboros hercegprímás 1857. február 20. levélben tudatja, beleegyezését. E levél sorai így kezdődnek: „Tudvalevő dolog, hogy a mátraverebélyi Szentkút már a tizenhetedik században menedékhelyül szolgált a jámbor híveknek, kik egy részről a török, másrészről az eretnokség által üldöztetvén, oda siettek, hogy Istent imádják, a Bold. Szűzet zavartalan ajtatosságban tisztelhessék. A lelki vigasz melyben részesültek, évenként többeket édesgetett a szent magányba s így a szent hely iránt kegyelet és bizodalom nemzetségről nemzetségre átszállván e helyet a közajtatosság és töredelmes bűnbánat központjává tette egész a mai napig.“ 1857. okt. 24-én nagy fényes kísérettel érkezett az egyházfejedelem Szentkúthoz. Főpapi misét mondott, beszédet tartott, utána pedig 1146 hívőt részesített a bérmálás szentségében.

Következő nap hivatalos egyházlátogatást végzett, melyen Szentkútat önálló lelkeségnek jelentette ki. A kisdud kolostor kibővítéséről és beosztásáról személyesen intézkedett, mit a kegyúr hajtott végre; s ez időtől fogva a szt. ferencrendiek kik ősidők óta fáradoztak Szentkút fölvirágzásán, állandó gondozói lettek.

Bellaág Antal után

Gábris János 1767—72-ig majd

Zelovics Kristóf sz. f. r. 1772—75

Molnár Ádám sz. f. r. 1775—77.

Simkai Gáspár sz. f. r. 1779—80

Tóth Ágoston sz. f. r. 1780—90.

Kiss Albert sz. f. r. 1790 II.—IX. 90.

Jávorszky Sándor sz. f. r. 1790—95.

Bartók Sándor sz. f. r. 1795—96.

Modrovsky Farkas sz. f. r. 1796-1811.

Patai László sz. f. r. 1811—12.

Kengyera Flórián sz. f. r. 1812—20.

Kukucser Romuald sz. f. r. 1820—24

Spurnyai Adjut sz. f. r. 1824—27.

Pergalersz György sz. f. r. 1827—43.

Krechovics Miklós sz. f. r. 1843 V-143 IX.

Lencsés Kornél sz. f. r. kiváló, szent és tudós férfiú volt 1843-58.

Bukovi Damascen sz. f. r. 1858—59.

Csomor Antal sz. f. r. 1859.—1878.

Zay Rajmund sz. f. r. 1878—89.

Mihályi Cézár sz. f. r. neves szónok
1889—1909.

Hauer Tamás sz. f. r. 1909—24.

Tamás Krizánt sz. f. r. 1924—28. akinek Szentkút felvirágoztatása körül hervadhatatlan érdemei vannak. Fáradhatatlan, igen buzgó ielkiatya volt és mint a kegyhely gondozója a templomot kívül-belülről restauráltatta.

Virág Venánc sz. f. r. 1928.

Szentkút történetében ez év fordulópontot jelent. A mátraverebélyi birtok gazdát cserélvén, Szentkút kegyúr nélkül maradt. Fáradtságot nem ismerő adminisztrátorának minden gondja arra irányult, hogy a kegyhely közvetlen környéke az Egyház és a magyar kereszténység birtokába jusson és maradjon és a bájos fekvésű kegyhely minél szélesebb körben ismertté legyen. Tervei megvalósulása esetén valóra válik, hogy a kath. intelligencia is tömegesebben felkeresheti hazánk Nagyasszonyának ez ősrégi kegyhelyét. A jó Isten áldása legyen a szenthely fölvirágzása körül kifejtett munkáján. Legégetőbb szükség a kis kolostor keleti szárnyának kiépítése, a gyóntató és áldoztató helyiség létesítése és szállók építése.

Szentkútnál tartani szokott búcsúk.

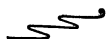
- Dec. 8. Szűz Mária szeplőtelen fogantatása,
febr. 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony,
márc. 25. Gyümölesoltó Boldogasszony,
Áldozócsütörtök,
Pünkösöd,
Szentháromság vasárnap,
jun. 13. Szt. Antal,
jun. 27. Szt. László király,
jul. 2. Sarlós Boldogasszony,
jul. 16. Kármelhegyi Boldogasszony,
jul. 26. Szt. Anna,
aug. 2. Porciunkula,
aug. 5. Havi Boldogasszony,
aug. 15. Nagyboldogasszony,
aug. 20. Szt. István király,
szept. 8. Kísasszony.
szept. 8. utáni vasárnap Mária nevenapja,
szept. III. vasárnap Fájdalmas Szűzanya,
okt. I. vasárnap Rózsafüzér királynéja.
okt. II. vasárnap Magyarok Nagyasszonya.

Hétköznaponként reggel 7 órakor sz. mise, vásár- és ünnepnapokon d. e. 10 órakor sz. beszéd és énekes nagymise van a kegyhely templomában, zarándoklatok alkalmával hajnaltól délig minden órában hallgathatnak a hivek szt. misét.

Évenként átlag százezerre tehető a bűcsúsok s körülbelül félmennyire az áldozók száma. Legnépesebb bűcsuk Pünkösöd, Nagybaldogasszony, Kisasszony és Mária nevénapján vannak. Ily alkalommal tíz sőt több ezren járulnak a töredelem szentségéhez. A környék világi és szerzetes papjai odaadó buzgósággal önként sietnek a szentkúti lelkész segítségére.

Fáradhatatlanok a hivek lelki gondozásában, van idő midőn 20-25 felszentelt pap ül a gyóntatószékekben.

A pápák közül, 1700-ban XI. Kelemen engedélyezett teljes bűcsút. Később 1782. jul. 27. VI. Pius pápa a Bold. Szűz minden ünnepére. 1858. jul. 18 IX. Pius pápa már a keresztjáróhét három első napjára is, szentseges atyánk dicsőségesen uralkodó XI. Pius pápa 1613/1926. sz. iratával *az év minden napjára teljes hűcsút engedélyez Szentkútnál*. Tehát ma már az egyház kegyelemkincsei állandóan föl vannak tárva Szentkútnál. Aki elvégzi gyónását megáldozik és imádkozik az egyház felmagasztalása, az eretnekség kiirtása s a béke szándékára, az teljes bűcsú kegyelmeiben részesül.

A templom harangjai.

A véres világháboru (1914-18) folyamán a szentkúti kegytemplom három nagyobb harangját is elvitette a hadügyi kormány. Csupán a legkisebb maradt vissza. Hogy a szentkúti völgy ne maradjon árván, csendes némaságban, P. Krizánt házfőnök buzgólkodása révén rövid 3 év alatt négy új harang került a kegytemplom tornyaiba s ezek kongása mellett vonulnak be és ki évenként a buzgó zarándokcsapatok százai és hívják imára a hivek ezreit.

1. Isten dicsőségére és a Szt. Kúti sz. Mária tiszteletére. 1863. újraöntötte: Korrentsch Egerben. Súlya: 60 kg.

2. Isten dicsőségére adományozta Szlezák László és neje Vancsó Anna. A Szentkúti szűz Anya kegytemplomában P. Tamás Krizánt idejében az 1925-ik esztendőben. Öntötte Szlezák László harangöntő Budapesten. — Szent Anna, égi Anyánk szülője, légy pártfogónk. Súlya: 155 kg.

3, Szent Ferenc, a szegénység kedvelője, könyörögj érettünk. Szentkút 1926. A Ferencrend hétszázéves jubileuma alkalmából Isten dicsőségére és Assisi szent Ferenc tiszteletére. Készítette a búcsús hivek serege. Öntötte Szlezák László harangöntő Budapest. Súlya: 255 kg.

4. Isten dicsőségére és a hajdani nagy Magyarország győzhetetlen Királyának, Szent Lászlónak tiszteletére adományozta a búcsús hivek serege 1927.

Öntötte Szlezák László harangöntő Budapest. Szt. László király könyörögj érettünk, megalázott szenvedő magyarokért! Súlya 509·5 kg.

5. Isten dicsőségére és a magyarok Nagyasszonyának tiszteletére ajánlják e harangot az igazságtalanul megcsonkított, megalázott Mária országának egy jobb jövőben bizakodó gyermekei. Vedd kedvesen szentkúti csodatevő Szűzanyánk szerető gyermekeid ezen áldozatát. 1928.

Magyarország Pátrónája zárd szivedbe népedet! Mentse meg nekünk kegyesen a Rád bizott örökséget! — Öntötte : Szlezák László Budapest. Súlya : 1210 kg.

Irodalom.

Balogh Fl.: B. V. Maria M. D. qua Regina et Patrona Hungariorum. Agriae. 1873.

Benkovics Michael: Historia de sacro fonte in Praedio Thot Veréb seu Verebély in Comitatu Neogradensi per multa miracula revelato. Concinnata per quemdam Sacr. ac Exempti Ordinis Cisterciensis Religiosum ibidem habitantem. Anno Dni 1735.

Békefy Remig: A pásztó apátság története. Bpest, 1902.— 3 k.

Csánki Dezső: Magyarország történeti földrajza. Bpest. 1890.

Dornyay Béla: Salgótarjáni Almanach 1926.

Fejér G.: Codex diplomaticus (Tom. x. vol. 8. pg. 388). Budae. 1829.

Fludorovics Zs: Mátraverebéli Szentkút. Mezőkövesd. 1912.

Inventarium ecclesiae S. fontis. 1758. T. I. 1796. II.

Magyarország monografiája.

Rosty Kálmán S. J. Szűz Mária virágos kertje. Kalocsa 1889.

Protocollum S: Fontis.

Schaffer Jakab: S. I. A b. szűz Mária kegyhelyei Magyarországon. Bpest 1897.

Szent Mihályi Mihály: Folyóvízzé emelkedett folyóvíz Kis Kút. Buda. 1797.

Függelék:

A búcsús hivek által leginkább kedvelt néhány szent ének a beköszöntő- búcsúzóimával és sz. Lászlóforrás legendájával.

(Dallama: Dicsértessél oh Mária.)

1. **Megyünk hozzád** szép virágszál, Kí Istentől megáldattál, Megyünk drága színedhez. Csodatevő képedhez. Légy velünk e szent útunkban, Buzgó zarándoklásunkban. Mária! Mária! Mária! kegyes Anyánk, Áldott légy szent pátrónánk.

2. Téged szent Szűz köszönteni, Megyünk buzgón üdvözölni, Hogy kegyelmet nyerhessünk, S hü gyermekeid lehessünk. Légy velünk e szent utunkban. stb.

3. A harangszó, melyet hallunk, Melyre mindig megújulunk, Ajkid édes szólása, Szent képedhez hívása. Légy velünk e stb.

4. A toronynak szent keresztje, A magasból reánk néz le, Hozzád int, mert úgy szeretsz, Dicsértessék szent neved. Légy velünk e stb.

5. A sok ezer búcsújáró, Szent hajléknál megszálló, Mind a te hü vendéged, Áldnak, dicsérnek téged. Légy velünk e stb.

6. Legyünk mi is vendégeid, Szeretett hü gyermekeid, Fogadj minket kegyesen, Nézz ránk szint oly kedvesen. Légy velünk e stb.

7. Mi erős fogadást teszünk, Hogy ezután jobbak leszünk, Tiszták testben s lélekben, Téged áldván érzésben. Légy velünk e stb.

8. Oh mi édes zarándoklás, E kegyelmi búcsújárás, Hozzád megyünk Anyánkhoz, Mennynek királynéjához. Légy velünk e stb.

9. Ha elérjük az egyházat, Szentkúti
szent hajlékodat, Sirunk a nagy örömben,
Áldván tiszta érzésben. Légy velünk e stb.

10. Oltárodnál, hol tündöklesz, Hol
szent kegyképedben fénylesz. Porba hullva
borulunk, Hozzád térden járulunk. Légy ve-
lünk e stb.

11. Kitisztulva bűneinkből, Az oltári
nagy szentségből Részeltesd hivedet, Sze-
rető gyermekidet. Légy velünk e stb.

12. Megyünk hozzád szép virágszál,
Ki Istentől megáldattál, Megyünk drága
szinedhez, Csodatevő képedhez. Légy ve-
lünk e stb.

(Ezen utolsó verset a szentegyház megpillantásakor
lehet mondani.)

13. Látjuk Anyánk lakásodat, Válasz-
tott szent hajlékodat, Légy üdvöz hivedtől,
Édes gyermekeidtől, Légy üdvöz óh kegyes
Anyánk, Ki kegyelmekkel vársz reánk, Oh
kérünk, légy velünk, Légy velünk, légy se-
gélyünk, Legédesebb reményünk.

(Dallama : Máriát dicsérni hivek jöjjetek.)

1. **Jertek buzgó hivek** szűz Máriához
Szentkúti Anyánkhoz, Hű pátronánkhöz, Üd-
vözlégy Mária, szent szűz és Anya, Ezerszer
áldott légy szép Mária.

2. Indulunk szűz Anyánk drága ké-
pedhez, Megyünk sietséggel áldott szivedhez.
Üdvözlégy stb.

3. Hol sok idők óta vagy tiszteletben.
Hol gazdagon fénylesz csodatettekben. Üdvözlégy stb.

4. Hova már milliók zarándokoltak,
Kik sok inségből itt meggyógyultak. Üdvözlégy stb.

5. Hol a vak megnyeri szemevilágát,
Hol a süket visszacapja hallását. Üdvözlégy stb.

6. Hol a szomorodottak vigasztaltatnak,
Éhezők, szomjazók meghallgattatnak Üdvözlégy stb.

7. Jó szándékkal megyünk szined elébe,
Irgalmas szent Anyánk áldott öledbe Üdvözlégy stb.

8. Minden bűnt megvallunk lelkiatyánk-
nak, Hogy kedves vendégid legyünk Anyánk
nak. Üdvözlégy stb.

9. Kisírjuk magunkat mély bűnbánattal,
Buzgón magasztalván szent áhitattal. Üdvözlégy stb.

10. Hol minden imádság felhat az
égbe, Ki tiszta érzéssel zengi elődbe. Üdvözlégy stb.

11. Ott van a kegyelmek égi forrása,
A Szentháromságnak gazdag áldása. Üdvözlégy stb.

12. Hol most is kegyelem várakozik
ránk, Hol megbocsájt nekünk Teremtőnk s
Atyánk. Üdvözlégy stb.

13. Hol te felkarolod könyörgésünket,
S szent Fiadhoz viszed kéréseinket. Üdvöz-
légy stb.

14. Azért siettünk ugy szined elébe,
Szent érzelmet hozván ki ki szivébe. Üdvöz-
légy stb.

15. Elődbe kiönijük óhajtásainkat, És te
meghallgatod imádságainkat. Üdvözlégy stb.

16. Halgass meg áldott Szűz! buzgón
könyörgünk Zarándoklásunkba légy velünk
kérünk. Üdvözlégy stb.

17. Jertek buzgó hivek szűz Máriához,
Szentkúti Anyánkhoz, Hű pátrónánkhoz.
Üdvözlégy stb.

Dallam: Angyaloknak királynéja, tiszta szűz.

1. **Minden szenteknek** csillaga, tiszta
szűz, Kérjed a te szent fiadat érettünk. Ékes
virágszál, kit szent Anna szült, Szép szűz
Mária könyörögj érettünk.

2. Legkegyesebb édes anya, tiszta szűz,
Kérjed a te szent fiadat stb.

3. Szeplőtelen érdemedért, tiszta szűz,
Kérjed a te szent fiadat stb.

4. Mennyei méltóságodért, tiszta szűz,
Kérjed a te szent fiadat stb.

5. Isteni anyaságodért, tiszta szűz,
Kérjed a te szent fiadat stb.

6. Megdicsőítésedért, tiszta szűz, Kér-
jed a te szent fiadat stb.

7 Hét mennyei örömedért, tiszta szűz
Kérjed a te szent fiadat stb.

8. Tengernyi sok fájdalmadért, tiszta
szűz, Kérjed a te szent fiadat stb.

9. Értünk égő szent szivedért, tiszta
szűz, Kérjed a te szent fiadat stb.

10. Életünkben s halálunkban, tiszta
szűz, Kérjed a te szent fiadat stb.

11. Hogy egykor mennybe mehessünk,
tiszta szűz, Kérjed a te szent fiadat stb.

Dallam: Egek királynéja, Mária segits.

1. **Szentkúti gyöngyvirág** Mária se-
gits Mennyei aranyag, Mária segits Életben
s halálban Utolsó óránkban, Mária segits.

2. A nap felkeltével, Mária segits Égi,
kegyelmeddel, Mária segits Életben s ha-
lálban stb.

3. Napi munkáinkra, Mária segits
Isten áldására, Mária segits Életben s ha-
lálban stb.

4. A nap leszálltára Mária segits, Éj-
jeli nyugvásra Mária segits Életben s halál-
ban stb.

5. Hogy bűnbe ne essünk, Mária se-
gits, Hogy jámborul éljünk, Mária segits
Életben s halálban stb.

6, Örömben s bánatban, Mária segits
Minden nyavalyánkban Mária segits Életben
s halálban stb.

7. Ha jó éltünk vége, Mária segits
Ne essünk kétségbe, Mária segits. Életben
s halálban stb.

8, A feltámadásra, Mária segits Fia
országába, Mária segits Életben s halálban
stb.

Dallama: Dicsértessél óh Mária

1. **Zengjen szivünk** dicséretet, Amely
áthatja az Eget, Dicsérjük Szűz Máriát, Ég
és föld királynéját, Hozzád megyünk a hit
szárnyán, Szent képedhez kívánkozván. Oh
segits, gyámolits Ájtatos buzgóságra, Szent
képed látására.

2. A te neved a vezérjel, Mely mind-
nyájunkat vezérel, Életünknek harcain És
annak veszedelmein Hozzád megyünk stb.

3. Neved lelkünk védő vára. Melynél
szegény, gazdag, árva, Biztos men-
helyet talál, Ha téged hiven szolgál. Hozzád
megyünk stb.

4. Te vagy Mózes csipkebokra, Jákob
arany lajtorjája. Ki tebenned hisz, remél,
Egykor veled mennyben él. Hozzád me-
gyünk stb.

5. Te vagy ama dicső látvány, Az üd-
vöt adó szivárvány, Mely az eget a földdel,
összeköti szent fénnel. Hozzád megyünk
stb.

6, Te vagy ama szent csillagzat, kit a
próféták jósoltak. Melynek égi szent fénye,
üdvöt áraszt a földre. Hozzád megyünk stb.

7. Te vagy az a sérthetetlen, Ki után az istentelen, Csábitó kigyó szeme, Hiába leselkedne. Hozzád megyünk stb.

8. Te vagy az az erős kőszál, Kitől retteggve meghátrál Lelkünk ellensége, A pokol fejedelme. Hozzád megyünk stb

9. És Te vagy az a jó anya, Ki a bűnöst karjaidba Gyöngéden felemeled És magadhoz öleled. Hozzád megyünk stb.

10. És te vagy az a szószóló, Ki által minden halandó, Fiad kedvét megnyeri, Ki őt megüdvözteti. Hozzád megyünk stb.

11. Te vagy ki midőn a halál, Beteg ágyunk mellett megáll, Hogy nem késel síetni, A gonosztól védeni. Hozzád megyünk stb.

Dallam: Pásztorok fel, éjféli van stb

1. Oh te legszebb, legdicsőbb egek nyíló virága A ki egy személyben vagy szűz leány és szent anya, Köszönteni Máriát jöttünk Jézus szent anyját Mennyeország királynéját, Máriát, Máriát! szentkút hajnal csillogát.

2. A földi lét tengerén evezőknek csilloga, Éva bús árváinak legédesebb jó anyja Köszönteni stb.

3. Égbe lakó jó anyánk oly kedves vagy minékünk Hogy nincsen óra, nincs perc, Melyben ne emlegessünk. Köszönteni stb.

4. Széles e nagy világon csak az érez örömet, A ki szivből üdvözli a te drága nevedet. Köszönteni stb.

5. Ezen szent helynek te vagy illatozó virága Szűz karodon szent Fiad a virágnak bimbója. Köszönteni stb.

6. Koronádon tündöklük a hét malaszt erénye Fejedelmi szent pálca ragyog áldott kezedbe. Köszönteni stb.

7. Mennyei trónusodról ha kitárod kezdet, Áldást hintesz azokra, a kik téged szeretnek. Köszönteni stb.!

8 **M**i is a [szeretnek jelével jöttünk hozzád, Hogy megláthassuk azon szerelmes édes anyát Köszönteni stb.

9. Szivünket és Ielkünket neked ajándékozzuk. Kedvesebb ajándékot neked mi nem adhatunk, Köszönteni stb.

10. Hogyha te anyánk maradsz a haláltól sem félünk Mert pátfogásod által a mennyországba megyünk Köszönteni stb.

A kegykép előtt mondandó beköszöntő ima.

(A búcsús zarándokok megérkezésekor a főoltár előtt térdre borulnak, a vezető pedig fennszóval mondja az imát. 1 Miatyánk, 1 Üdvözlégy, 1 Hiszekegy.

Nehéz szívvel és epedő sóvárgással vártuk e napot és boldog órát, midőn ismét megláthatjuk kedves szentkúti jó Anyánk angyali orcádat. Otthon hagytuk családukat, hitvesünket, gyermekeinket, szüleinket és ide siettünk égi jó Anyánk Hozzád, mert Isten után Téged szeretünk leginkább!... Boldog szívvel indultunk a nagy útra, szívesen viseltük a nap hevét, a fellegek csepjeit, az út fáradságát és porát; nem fájt, amikor kő és szűrő tövis sebesítette lábainkat, hiszen csak Terád gondoltunk, Téged kivántunk látni és boldogok voltunk amikor hegyen és völgyön, rónákon és mezőkön szent nevedet dicsérhettük és áldottuk.

Örömkönnyekek csillogtak szemeinkben, meghajoltak térdeink, amidőn beléptünk e szent völgybe és megpillantottuk ékes kis templomodat, amelyben századok óta tündökölsz és szerény trónodról osztogatod a bizalommal Hozzád fordulóknak és esdek-lőknek anyai kegyedet, a betegeknek gyó-

gyulást, a vakoknak látást, a sánták és békák járását, a szegényeknek segítséget, az árváknak gyámolítást, az özvegyeknek oltalmat, a szomorúaknak vigaszt, a szenvedőknek enyhülést, a csüggedőknek reményt és bátorítást, a bűnösöknek bocsánatot és áldott jobboldon ülő Jézusodnak kegyelmét nyujtod S ime most édes jó Anyánk itt vagyunk mi is méltatlan fiaid és leányaid és mint megtérő bűnösök arcra borulunk előtted, hogy kisérijük magunkat és elpanaszoljuk bajainkat! Oh fogadj mindnyájunkat anyai kebledre és fődözz be szent palástoddal minket! Kihez is fordulnánk hatalmas, csodatevő szentkúti szűzanyánk, ha nem Hozzád?! Hisz Te vagy a keresztények segítsége, a bűnösök oltalma, szomorúak vigasztalója, árvák, özvegyek gyámola, betegek gyógyítója és mindnyájunk kedves édesanyja! . . .

Ime térdre borulva alázatos szíveddel átnyújtjuk Neked községünk (városunk) hódolatát, szeretetét, az otthon maradottaknak bánatát, hogy el nem jöhettek velünk, a betegek és elagottak esdeklését, az árvák és özvegyek jajkiáltásait, az elhagyottak és üldözöttek keserveit, a bűnösök megtört sziveit és könnyeit, a gyermekek ártatlan

lelkét, az igazak hűségét, temetőben porladó kedveseink esdő fohászait. Oh drága szentkúti édesanyánk vedd kedvesen mindezeket és hallgasd meg kérésünket! Tárd ki anyai szent karjaidat és éreztesd velünk jószágodat! . . .

Oh mily boldogok és szerencsések is vagyunk, hogy közeledben lehetünk csodálatos, szeplőtelen Szűzanya, Mária! De jó nekünk itt lenni! Hisz itt a mennyország előcsarnoka, a kegyelmek tárháza! Szentűt akarjuk eltölteni itt tartózkodásunk minden percét. Töredelmes szívvvel kívánjuk megtisztítani a bűnbánat szentségében lelkünket, hogy bűneink kötelékétől feloldozva, méltó buzgósággal vehessük magunkhoz áldott isteni szent fiadat, Ur Jézust, a mi Megváltónkat a legméltóságosabb Oltáriszentségben. Engedd édes jó Anyánk, hogy Veled együtt szent Fiadat is a mennyekben örökre színről-szinre láthassunk. Amen.

V. Uram hallgasd meg könyörgésemet.

F. És az én kiáltásom jusson elődbe.

V. Mondjunk áldást az Urnak!

F. Hálákat az Istennek.

V. És a meghoit hivek lelkei Isten irgalmából békeességben nyugodjanak.

F. Jézus Mária sz. nevében. Amen.

1. **Atya Istennek** leánya, **Mária** segíts, Szentlélek Isten mátkája, **Mária** segíts. Téged megyünk (jövünk, voltunk) köszönteni, **Méltóztassál** meghallgatni, **Mindennemű** szükségünkben **Mária** segíts.

2. **Fiú Istennek** szent Anyja. **Mária** segíts Szentháromságnak temploma, **Mária** segíts. Téged megyünk köszönteni, Szent Fiadtól áldást kérni, **Mindennemű** szükségünkben **Mária** segíts.

3. **Üdvözlégy** legszebb reményünk, **Mária** segíts **Üdvözlégy** mi menedékünk, **Mária** segíts Téged megyünk köszönteni **Bűneinket** megsíratni **Mindennemű** szükségünkben **Mária** segíts.

4. Ha mi te reád gondolunk, **Mária** segíts Tisztább örömükben úszunk, **Mária** segíts Téged megyünk stb.

5. **Kisdéd** szent fiadra kérünk, **Mária** segíts Kit öröm közt szültél nekünk, **Mária** segíts Téged jöttünk stb.

6. **Hogy Istent** forrón szeressük, **Mária** segíts **És szent** kedvében élhessünk, **Mária** segíts Téged megyünk stb.

7. **Hogy jó** gyermekid lehessünk, **Mária** segíts **Szent példád** szerint élhessünk, **Mária** segíts Téged megyünk. stb.

8. **Hogy a vétket** gyűlölhessük, **Mária** segíts **Erényidet** követhessük, **Mária** segíts Téged jöttünk stb.

9. **Nélküled** igaz öröm nincs, **Mária** segíts **Veled** nem ér fél semmi kincs, **Mária** segíts Téged megyünk stb.

10. Lelkünk tisztán tartásában, Mária segits Hibáink kiirtásában, Mária segits Téged megyünk stb.

11. Ha a bűn veszély fenyeget, Mária segits Test, világ, ördög kíséretet, Mária segits Téged megyünk stb.

12. Minden bűban és bánatban, Mária segits Lelki aggodalmainkban, Mária segits Téged megyünk stb,

13. Ha majd közelget a szükség Mária segits. Hadak, döghalál és inség, Mária segits Téged megyünk stb.

14. Betegség és szenvedésben, Mária segits. Vagy más keserőségünkben Mária segits Téged megyünk. stb.

15. Hogy végönkre jól készüljön, Mária segits Szentségekben részesüljünk, Mária segits Téged megyünk.

16. Az ítélő bíró széknél, Mária segits Pokol kapujától mentsél, Mária segits Téged megyünk köszönteni Méltóztassál meghal-
gatni Mindennemű szükségünkben, Mária segits.

1. Szentséges Szűz Mária! Könyör-
rögi érettünk, Oh Mária, Krisztus Anyja!
Csodálatos Boldogságos Szűz Mária Téged
jövünk (megyünk voltunk) köszönteni, Pátro-
nánkat, És karodon a kis Jézust, Megvál-
tónkat Hálát adni általad nyert lelki jókért.
Érdem nélkül velünk közlött áldásokért.
Esedezzel miérettünk óh Mária! Mert szent

István országunkat Reád bizta: Azt akarta és kívánta, légy oltalma.

2. Istennek sz. Anyja! Könyörögi éretünk, Oh **Mária**, Krisztus Anyja! Csodálatos Boldogságos Szűz **Mária** Téged jövünk (megyünk voltuk) köszönteni, Pátrónánkat, És karodon a kis Jézust, **Megváltónkat**. Nyerd meg nekünk bűneinknek bocsánatát, Távoztassa tőlünk Jézus ő ostorát. Esedezzel stb. (mint az első versben.)

3. Szüzeknek szent Szüze! Könyörögi érettünk. Oh **Mária**, Krisztus Anyja! stb. Legyen kedves Isten előtt fáradságunk, S új kegyelmet érdemeljen buzgóságunk. Esedezzel miérettünk stb.

4. Isten malasztnak Anyja! Könyörögi érettünk. Oh **Mária**, Krisztus Anyja! stb. Nyerd meg kérünk országunknak bő áldását, Távoztasd el kéréseddel pusztulását. Esedezzel miérettünk stb.

5. Tisztaságos Anya! Könyörögi éretünk. Oh **Mária**, Krisztus Anyja stb. Szent Fiadnál kérésednek hatalma nagy, S a megtérő bűnösökhöz irgalmas vagy, Esedezzel miérettünk stb. Így folytatódik a lőrettői li-tánia szerint.

Búcsúzó ima.

(A búcsús zarándokok távozás előtt térdre borulnak a főoltár zsámolyánál és vezetőjük fenhangon mondja az imát. 1 Miatyánk, 1 Üdvözlégy, 1 Hiszekegy.)

Elteltek immár a boldog percek, melyeket kedves Szűzanyánk e szent helyen eltöltöthettünk. Óh mily rövid is volt e boldog idő nekünk! Alig zártál minket, méltatlan bűnösöket, de most már megtisztult és Téged, jó Anyánk, igazán szerető fiaidat és leányaidat édesanyai karjaidba, máris ki kell azokból bontakoznunk, alig pihentünk meg szerető és jóságos anyai kebleden, máris el kell szakadnunk Tőled! Óh mily fájó érzés ez nekünk! . . . Elmegyünk kedves szentkúti Szűzanyánk, elmegyünk szomorú szívvel, bánatos lélekkel! Ki tudja meglátjuk e még valaha e szent helyen drága képedet jóságos orcádat?! . . . Hisz oly rövid, gyarló és törékeny a mi életünk. Ki tudja, jövő ilyenkor nem e porlad már a mi testünk is a sir hantjai alatt a kereszt árnyában?! . . . Azért, mielőtt még végbúcsút vennénk Tőled, szentkúti édes jó Anyánk, még egyszer leborulunk szined előtt, könyvelt szemekkel feltekintünk és buzgó sóhajjal kérünk: áldj meg, védelmez, szeress és el ne hagyj ben-

nnünket soha! . . . Áldd meg otthonunkat, családunkat, falunkat, (városunkat,) szüleinket, testvéreinket, barátainkat és ellenségeinket! Áldd meg kezünk munkáját, jószágunkat, határinkat! Térítsd szent Fiadhoz a bűnösöket, békítsd meg az eilenségeket, vigasztald a szenvedőket és bánkódókat, vedd oltalmadba az árvákat és özvegyeket, akiknek támaszát elragadta a kegyetlen halál, gyámolítsd a szegényeket, az elaggottakat és tehetetleneket! Látogasd meg a börtönben sinylődőket és messze világrészben levőket, gyógyítsd meg a betegeket, vigasztald a haldoklókat, nyisd meg főképp a lelki vakoknak szemeit és törd meg a megátalkodott és hitetlen szivek keménységét! Áldd meg különösképen azokat is, akik általunk szeretettel küldötték fohászaikat, filléreiket! Vigasztald, bátorítsd és szeresd az idegen szolgaságban sinylődő szegény magyarjaidat! Óh jó Anyánk, légy nekik is jó Anyjuk továbbra is! Szeresd és ne hagyd árván őket! Szabadítsd ki hatalmas közbenjárásoddal szent Fiad érdemeiért a tisztító tűzben szenvedő lelkeket, kivált szüleinket, rokonainkat testvéreinket és azokat akik életükben sokszor elzarándokoltak szeent helyre!

Áldd meg sok ellenségtől környezett és megtépett szegény magyar hazánkat! — Adj népednek jobb jövőt, jólétet, megelégedést, békét, boldogságot és engedd, hogy sz. István és sz. László királyok népe mielőbb ismét az igaz keresztény katolikus hitben egyesüljön és minden magyar sziv Téged, jó Anyánk szeressen és tiszteljen....

Most pedig, mikor már útra készen itt térdelünk Előtted és el kell válnunk Tőled csodatevő szentkúti jó Anyánk, még egyszer szerető oltalmadba ajánljuk magunkat. Tárd ki anyai karjaidat, áldj meg minket és kísérj bennünket búcsújárásunkban! Tarts távol tőlünk minden betegséget, bajt, főkép a legnagyobb rosszat, a bűnt! Légy kalauzunk utunkban, segíts és vezérelj minket szereteteink körébe. Állj mellettünk életünk egész folyamán, de főkép halálunk óráján.

Isten veletek immáron ti szent hegyek és völgyek, akik nekünk szállást adtatok! Isten veletek ti csodás szent források és vizek, melyekből enyhülést meritettünk! Isten veletek jó lelkiatyák és testvérek, ti boldog lakói e szent helynek! Isten veled Szentkút tündöklő Csillaga, kedves édes Anyánk szűz Mária, Isten veled, Isten veled! . . .

V. Imádkozzál érettünk Istennek sz.
Anyja, szentkúti boldogságos Szűz Mária!

F. Hogy méltók lehessünk a Krisztus
ígéretére.

V. Uram hallgasd meg könyör-
gésemet!

F. És az én kiáltásom jusson elédbe.

V. Mondjunk áldást az Úrnak!

F. Hálákat az Istennek!

V. És a megholt hivek lelkei Isten
irgalmasságából békességben nyugodjanak

F. Jézus Mára sz. nevében Amen.

Dallama : Dicsértessél oh Mária stb.

1. Isten hozzád szép virágszál! ki Is-
tentől megáldattál, Isten veled szűz Anya!
Szentkút ékes csillaga, Légy velünk utazá-
sunkban, e szent bucsujárásunkban **Mária!**
Mária! Mária édes Anyánk, tekints kegyesen
reánk.

2. Mily nagy öröm volt itt lenni, drága
sz. képed szemlélni Kedves vendégeiddel,
buzgó tisztelőiddel. Isten hozzád áldott szent
Szűz! mennyből világító szép tűz! **Mária!**
Mária, Mária kegyes Anyánk, útunkban
vigyázz reánk.

3. Oh mily nagy fájdalom éri szívün-
ket, hogy meg kell válni Drágalátos képed-
től, választott szent helyedtől. Isten veled

szűz Mária, árvák s özvegyek gyámola
Mária, Mária, Mária, reménységünk utunk-
ban, légy vezérünk,

4. Mi is vendégeid voltunk, kik most
tőled elbucsuztunk, Várunk szent áldásodra,
ugy eressz el útunkra. Isten hozzád Szűz,
Mária Szentkúti templom csillaga. Mária!
Mária! terjeszd ki sz. karodat s add menny-
ből áldásodat.

5. Isten veled édes Anyánk! ha tán
többé nem láthatnánk Elrejtünk kebleinkben.
légy velünk életünkben. Isten hozzád drága
szép kincs, magas mennyből reánk tekints,
Mária! Mária! oh el ne hadj s légy velünk,
légy utunkban vezérünk.

6. Isten veled már elmegyünk, fáj is
azért a mi lelkünk. Oh bocsásd meg a vét-
künk, ha buzgón nem tisztelünk, Isten hoz-
zád már elválunk, hogy többé nem látha-
tunk. Mária! Mária! oh jöjj el végóránkra,
vezess fel mennyországba.

1. **Jó Anyám**, hagyd még ma egyszer
Megtekintem képedet; Szent Fiad csókkal
borítom, Mig elhagylak Tégedet! Ne hagyj,
ne hagyj el Mária Ne hagyj el Szentkút
csillaga, Ne hagyj el minket Pátrónánk, Ne
hagyj el édes Szűzanyánk!

2. Hagy pihem kardjaidban Szent fiad-
hoz oly közel. Hol szivéből a gyönyörnek
Szent forrása felszöke! Ne hagyj stb...

3. Arcod látni vágyakoztam S vig lép-
tekkal jöttem el. De most könnyem elborítja
Szemeim, mert mennem kell. Ne hagyj, ne
hagyj el Mária stb.

4. Boldog volnék, ha Tenálad E szent
helyen lakhatnék Mindennap megláthatnálak
És uj csokrot hozhatnék, Ne hagyj, ne hagyj
el Mária stb.

5. Oh Anyám csak könnyes szemmel
Tudok Tőled elválni, Oly nehéz ily jó
Anyától ily hamar eltávozni. Ne hagyj, ne
hagyj el Mária stb.

6. Vedd Anyám el zálogodba, Vedd
kezemből szívemet! Testemmel eltávozok
most, Szívem itt hagyom Neked! Ne hagyj,
ne hagyj el Mária stb.

7. Mig a gond s az élet árja, Elsodor
s bármerre vissz, Szívemnek ez mind ne
ártson, Virrasszon csak Nálad itt! Ne hagyj,
ne hagyj el Mária stb.

8. Vedd kezedbe lelkem kulcsát S szí-
vem összes zárait, Hogy ne lássam s meg
ne halljam A világnak csábjait. Ne hagyj,
ne hagyj el Mária stb.

9. Éltem utját úgy irányítsd S növeld
e reményemet, Hogy tehozzád vissza jőjjenek
S újra lássam képedet! Ne hagyj, ne hagyj
el Mária stb.

**Áldozzunk hiv keresztények! a ke-
gyelem kútfajének, hogy megadta Istenünk
szűz Máriát minékünk.**

O a szűzesség virága, bűn nélkül jött
e világra; üdvözlégy szűz Mária! tisztaság
lilioma!

Máriáé volt a gyermek, akinél az égi
lelkek áldva így énekeltek: Dicsőség az
Istennek!

Higyjünk: az alázatos hit nyitja meg
az ég ajtóit; ez által lett Mária az Istennek
szent anyja.

Szűz Anyánk! ez áldozatunk mit Is-
tennek bemutatunk neved tiszteletére, szent
Fiad szerzeménye.

Ah, de bűneink Fiadnak szent sziné-
től visszatartanak; te mutasd be jó Anyánk!
amit itt feláldozánk.

Testi, lelki jólétünket, mellyel ő áld
meg bennünket, áldozd fel óh Mária! bol-
dogságos Szűzanya!

Zengje ég, föld s benne minden: szent,
örökké szent az Isten! mint a Szűz éne-
kelte mondjuk; szent az Úr neve!

Isten legszebb temploma, üdvözlégy
szent Szűzanya! kit már fogantatásában
megszentelt az ég Ura. Te, kiben bűn nem
vala, üdvözlégy szent Szűzanya!

Bízva sóhajtunk feléd, mert a csábító
fejét megrontottad s megaláztad lelkünk
régii ellenét; ki Istentől ezt nyeréd, bízva
sóhajtunk feléd.

Dicsőség az Istennek. áldás az embe-
reknek, kik te benned óh Szűzanyánk! erős

oltalmat nyertek, ég s föld velünk zengjenek: Dicsőség az Istennek!

Hisszük Istenséged, Uram! add kegyelmedet, hogy Szűzanyánk nagy hitével imádhassunk tégedet: hiven szolgálva neked, töltsük itt az életet.

Im a tiszta áldozat, mit szívünk az Urnak ad, hogy méltán tiszteljük, óh Szűz szent fogantatásodat. Nyerje meg áldásodat buzgó szivhódolat.

Oh Mária! benned vett az örök Ige testet! azon testté lesz a kenyér, mely most felszenteltetett. Jézus! add kegyelmedet, így egyé lennünk veled.

Zengje ég és föld velünk: szent vagy édes Istenünk! Add, Uram, ezt Máriának érzésével zengenünk. Zengjen teljes életünk: szent vagy édes Istenünk!

1. **Amig szivem dobog**, szűz Mária, Nem szűnik szeretni téged soha! Szivem szerelme hódolat szaván SÓhajt fel Hozzád: Üdvözlégy Anyám!

2. Szívem öröm érje, vagy búbánat; Egyik sem nyomja el a szent vágyat; Hogy dicsérjelek hódolat szaván; Naponta zengve: Üdvözlégy Anyám!

3. Ha a virág ajka beszélhetne, A legszebbet hoznám üdvözlésre, Hogy ez is zengje hódolat szaván; S mondja helyettem: Üdvözlégy Anyám!

4. Ha a szivárvány az enyém volna, Lábad elé tenném zsámolyodra; És mondja

Néked hódolat szaván: Szebb vagy mindennél, Üdvözlégy Anyám!

5. Ha a csillagtábor megszólalna, Annak is az legyen első szava! Köszöntsön az is hódolat szaván! S nevemben zengje: Üdvözlégy Anyám!

6. És ha elközelget éltém vége; Akkor is Te leszel szám reménye! Haláltusámban hódolat szaván, Rebegve zengem: Üdvözlégy Anyám!

1. **Boldogasszony anyánk**, régi nagy Pátrónánk, Nagy inségben lévén így szólít meg hazánk; **Magyarországról**, édes hazánkról, Ne feledkezzél meg szegény magyarokról.

2. Oh Istennek kedves szép leánya! Krisztus Jézus Anyja! **Szentlélek mátkája! Magyarországról stb.**

3. Nyisd meg az egeket sok kiáltásunkra, Anyai palástod fordítsd oltalmunkra, **Magyarországról stb.**

4. Kegyes szemeiddel tekintsd meg népedet, Segéljed áldásra magyar nemzetedet. **Magyarországról stb.**

5. Sirnak és zokognak árváknak szívei. Hazánk pusztulásán özvegyek lelkei. **Magyarországról stb.**

6. Vedd el országunkról ezt a sok inséget, Miben torkig úszunk, oh nyerj békességet, **Magyarországról stb.**

7. Irtsd ki édes Anyánk az eretnekséget, **Magyar nemzetedből a hitetlenséget. Magyarországról stb.**

8. Hogy mint Isten Anyját régen tisztelének, Ugy minden magyarok most is dicsérjenek. Magyarországról stb.

9. Tudod, hogy szent István örökségben hagyott, Szent László király is minket Reád hagyott. Magyarországról stb.

10. Fiad ellen sokat, megvalljuk vétettünk, De csak imádd értünk — s hozzája megtérünk. Magyarországról stb.

11. Jézus Fiad előtt könyörögj értünk, Mert ha nem cselekszed egy szálig elveszünk. Magyarországról stb.

Bús szivemnek nagy öröme, Máriának drága neve. Áldjad lelkem Máriát, Üdvözítőnk szent Anyját.

Én szivemet neked adom s lelkem óh Szűz reád bizom. Áldjad lelkem stb.

Bűnösöknek szószólója, hiveid vigasztalója. Áldjad lelkem stb.

Máriának említése, számba méznek édessége. Áldjad lelkem stb.

Ha nyelvem volna aranyból dicséreted jönne abból. Áldjad lelkem stb.

Kik Máriát nem tisztelik, jó szent fiát nem ismerik. Áldjad lelkem stb.

Oh mennyei szent lilium, áldva tisztel sok milliom Áldjad lelkem stb.

Aranyból épített ház, melyre Szentháromság vigyáz. Áldjad lelkem stb.

Édesanyám, óh el ne hagyj, végórámig velem maradj. Áldjad lelkem stb.

Dicsértessél óh Mária! kinek Ur Jézus a Fia, szűze minden szűzeknek, anyja a kegyelmeknek. Testi s lelki kárt elvévén, asszonyunk és anyánk lévén, könyörögj, könyörögj, könyörögj, ránk figyelmezz, halálunkkor védelmezz.

Te bűn nélkül fogantattál, malasztokkal megáldattál, a Szentlélek ereje tégedet megszentele. Testi s lelki stb.

Szeplőtelen szűz virág vagy, bűnösökhöz irgalmad nagy, csodálatos Szűzanya, tisztaság szinaranya. Testi s lelki stb.

Szűzanya mi Teremtőknek, Szűzanya Üdvözítőnknek, légy anyja hiveidnek, hogy szivből megtérjenek. Testi s lelki stb.

Mennyen, földön hatalmaddal tündöklesz, nagy irgalmaddal dicsérendő kegyes Szűz tőlünk ellenséget űzz. Testi s lelki stb.

Dicsénékem örvendve zengem királyi szűz anyám neked. Ajándékot hozok szivemben, fogadd el, meg ne vond kegyed. Ha szenvedés ér itt e földön, fogadd el néked áldozom. Tudom, hogy rám is gondolsz ott fenn kegyes szűz, tiszta lilium.

Mig ez árnyékvilágban élek, szemem bezárja a halál. Példád követni nem szünöm meg, ha balsors, vagy szerencse vár. S ha majdan eljő a nagy óra, vedd karjaidba lelkemet s vidd e nyomorból szent fiadhoz egy szebb hazába gyermeked.

Egek ékessége, földnek dicsősége, **Magyarok Asszonya és királynéja!** hozzád buzgó szívvél s köteles hűséggel járulunk szentséges szűz Mária, mint pátronánkhoz, édes anyánkhoz teljes reménységgel folyamodunk s minden szükségünkben fohász-
kodunk.

Tekints kegyes szívvél és irgalmas szemmel, a mi szent eleink kérelmére, jőjj örökségednek, rettegő népednek, jőjj, kérünk óh Anyánk védelmére. **Mig** bennünk egy ér mozdul, vagy csepp vér, téged hiven fogunk mi tisztelni, kegyes jóvoltodat emlegetni.

Mert belénk ontatott, szívünkbe oltatott eleink vérével szereteted, azért fenn is marad, soha ki nem szakad, igaz magyar szívből tiszteleted. Ettől, óh szent szűz, lángolva, mint tűz, téged minden hévvel kész tisztelni s vérével hűségét pecsételni.

Dicső méltóságod és hatalmasságod az égen és földön fölséges nagy; mint nap fényességgel, tündöklesz szentséggel a teremtvények közt, te legfőbb vagy; fogantatásod, szűzanyaságod, isteni erőnek műve vala, méhedbe az Isten alászáll.

Egek királynéja, Mária segits! Jézusunk szent anyja, **Mária segits!** *Oh segits mirajtunk, Kik hozzád sóhajtunk, Mária segits!*

2. Szent Fiadra kérünk, **Mária segits!** Mert te vagy reményünk. **Mária segits!** Oh segits stb. minden versszak után.

3 Hitünk védelmében **Mária segits!** Üdvünk szent ügyében **Mária segits!**

4. Hogy az Istent féljük, **Mária** sigits!
S kegyelmét megnyerjük, **Mária** segits!

5. Hogy téged kövessünk, **Mária** segits!
S így neked tetszhessünk, **Mária** segits!

6. Irgalmasság anyja, **Mária** segits!
Megtérők oltalma, **Mária** segits!

7. Igaz bűnbánatra, **Mária** segits! S
életjobbításra, **Mária** segits!

8. Érényes életre, **Mária** segits! Isten-
szeretetre, **Mária** segits!

9. Erős bizalomra, **Mária** segits! S
lelki nyugalomra, **Mária** segits!

10. Buzgó jámborságra, **Mária** segits!
Állhatatosságra, **Mária** segits!

11. Az Istenben bizni, **Mária** segits!
Világot megvetni, **Mária** segits!

12. Mindenkit szeretni, **Mária** segits!
Csak a bűnt kerülni, **Mária** segits!

13. Bántalmat feledni, **Mária** segits!
Mindent elviselni, **Mária** segits!

14. Keresztviselésben, **Mária** segits!
Nélkülözésekben, **Mária** segits!

15. Túrni és szenvedni, **Mária** segits!
S mégis örvendezni, **Mária** segits!

16. Kisértéseinkben, **Mária** segits! Min-
den bűnveszélyben **Mária** segits!

17. Jószándékainkban, **Mária** segits!
Nehéz munkáinkban, **Mária** segits!

18. Testi nyomorunkban, **Mária** segits,
Földi bajainkban, **Mária** segits!

19. Ha szükség szorongat, **Mária** se-
gits! Háboru nyomorgat, **Mária** segits.

20. Ha éhség közelget, **Mária** segits.
Döghalál ijesztget, **Mária** segítség.

21. Üldözés idején, **Mária segits.** Veszedelem helyén, **Mária segits.**

22. Minden gyötrelmünkben, **Mária segits.** Bajos küzdelmünkben, **Mária segits.**

23. Népünk pártfogója, **Mária segi**
Jó tanácsok anyja, **Mária segits.**

24. Szentséges Atyánknak, **Mária segits**
S lelkünk pásztorának, **Mária segits.**

25. Isten szolgáinak, **Mária segits.** Lelki atyánknak, **Mária segits.**

26. Előljáróinknak, **Mária segits.** Értünk fáradóknak, **Mária segits.**

27. Kedves városunkon, **Mária segits.**
Szép magyar hazánkon, **Mária segits.**

28. Kedves szüleinken, **Mária segits,**
Hű testvéreinken, **Mária segits.**

29. Jó rckonainkon, **Mária segits,** S
hitsorsainkon, **Mária segits.**

30. A hitetleneken, **Mária segits,** És
eretnekeken, **Mária segits.**

31. A szomorkodókon, **Mária segits** S
titkon bánkódókon, **Mária segits.**

32. Az aggódó apán, **Mária segits** S
megtört szívű anyán, **Mária segits.**

33. Eltévedt gyermekén, **Mária segits**
Veszni indult lelken, **Mária segits.**

34. Az elhagyottakon, **Mária segits.**
Rutul megcsaltakon, **Mária segits.**

35. Nehéz betegeken, **Mária segits.** S
elköltöző lelken, **Mária segits.**

36. A megholt híveken, **Mária segits,**
Szenvedő lelkeken, **Mária segits.**

37. Majd az élet fogytán, **Mária segits,**
Halálunk óráján, **Mária segits.**

38. Halálküzdelmünkben, **Mária segits,**
Gonosz lélek ellen, **Mária segits.**

39. Hogy szentséghez jussunk, **Mária**
segits, S bűnben ne távozzunk, **Mária segits.**

40. Csendes kimulásra, **Mária segits,**
Végső megnyugvásra, **Mária segits.**

41. Éhagyj a földet, **Mária segits,** S
elnyerni az eget, **Mária segits.**

42. Számításunk napján **Mária segits,**
A Biró trónjánál, **Mária segits.**

43. Hogy kegyelmet nyerünk, **Mária**
segits, S végleg el ne vesszünk, **Mária segits.**

44. Örök boldogságba, **Mária segits**
Fiad országába, **Mária segits.**

45. Hogy hozzád eljussunk, **Mária se-**
gits. S Téged megláthassunk, **Mária segits.**

46. Neked örvendhessünk, **Mária segits**
S örökké dicsérjünk, **Mária segits.**

Fönt a fényes szírtetőn kápolnácska
áll; Oly mosolygó mint fehérvövi rózsaszál,
A toronyban kis harang kongat estimát, s
altatódalt zeng a mély völgy virányi át
Ave, Ave, Ave **Mária!**

Gazda ember szántogat lent ugar me-
zön s a kis harang lágy szaván áll figyel-
mezőn. Teste fáradt tűzhelyén pihenést
óhajt, de a szűzhöz még elébb esdve fel-
sóhajt Ave, Ave, Ave **Mária**

1 Gyászba borult egek, háborgó
tengerek Csillaga **Mária,** — Hozzád fohász-
kodunk, Feléd sóhajtozunk — Szeplőtlen
Szűzanya, Szeplőtlen Szűzanya.

2. Süvöltő felhők közt nyugodtan
tündökölsz, Tiszta szép csillagunk. — S míg
hazánk hajóját viharok csapkodják, —
Hozzád sír jajszavunk, Hozzád sír jaj-
szavunk.

3. Boldogasszony Anyánk mennyei Pát-
ronánk Légy velünk, légy velünk. Sok kiál-
tásunkra, siess oltalmunkra, — Ha nem
jössz elveszünk, Ha nem jössz elveszünk.

4. Nagy szived fényével, lelked béké-
jével Hajlj a viharra, — Égi trónusodból,
csillagos lakodból Tekints a magyarra, Te-
kints a magyarra.

5. Viharon, vészen át, im felzúg hoz-
zád Nyomorunk jajszava: — Segítsd meg
nemzedet, háborgó tengerek Csillaga Mária,
Csillaga Mária.

Gyulladozz én szívem szűz Anyá-
mért, a tiszta sziveknek oltalmáért, szerel-
métől égek, valameddig élek; szívem felál-
dozom, neki adom.

Ő a szép szeretet kegyes Anyja, szí-
vemnek csak hozzá van bizalma; nyugtát
nem találja, szívem csak ő nála, ki azt
szent Fiának felajánlja.

Akit oltalmába vesz Mária, el nem
hagyja soha ő szent Fia. Jer hát oltal-
mamra, Jézusom Szűzanya! szívem hű sze-
relme ezt óhajtja.

Ezt kéri virágul öröméhez, kéri orvos-
ságu keservéhez. Anyai szerelmed hív ol-
talma mellett Istentől a hű szív mindent
nyerhet.

Szentelje meg minden érzésemet az éretted égő hű szeretet. Segíts megmaradnom, engedj élnem halnom Anyád szerelmében, ón Jézusom!

Ha én mindazt elmondhatnám, amit Rólad érzek, óh szűzanyám, minőt senki, zengnék olyan éneket. Énekem, mint a mezőben a tavasznak lány szele, még a kopár kősziklán is virágokat keltene.

Ha én mindazt elmondhatnám, mi benned szép és nemes. Oly éneket zengnék neked, melytől a szív is repes. Énekemre megszeretne minden ember Tégedet, még a bércek és erdők is viszhangoznák nevedet.

De mivel nem adatott meg, hogy így dicsérhesselek, óh szűz Anyám, hallgatással zárjam le a nyelvemet. Nem, Nem, inkább engedd kérlek, bármi gyöngye szózatomból, hogy halálom óráján is, neved zengjen ajkamon.

Mária, Mária kegyelmek anyja! Tekintsd hiv népedet, amelynek ajka hozzád kegyelmekért buzgón felsóhajt. Óh szűz Anyánk, Óh szűz Anyánk, kérünk, hallgasd meg hű imánk.

Mária, Mária, szűzeknek őre. Oltalma, csillaga, védelmezője, Hallgasd meg a benned bizók énekét. Óh szűz Anyánk . . .

Mária, Mária, reményünk csillaga! Hozzád száll föl imánk esdeklő szent szava
A bánkódó kebel hozzád sir, esdekel: Oh el ne hagyj, óh el ne hagyj, óh el ne hagyj,
Szűz mária!

Mária, Mária, betegek gyámola. Gyógyítsd meg lelkeimet s légy annak orvosa.
Órizz és légy velem, míg üdvöm föllelem.
Óh el ne hagyj stb.

Máriához drága szűz anyánkhoz tisztelettel járulunk, őt dicsérje hangos énekével bizodalmas szózatunk Menyországnak szende királynéja Magyaroknak kegyes pártfogója. Jórátérő bánatos kebelével lábaidhoz borulunk.

Máriában kelt fel a világnak tiszta fényű csillaga; benne támadt lelki üdvösségünk leggyönyörűbb hajnala. Üdvözölt légy Kármel ékessége, szétsugárzó kelleme kedénye, telt edény és benne sérveinknek üdvözítő balzsama.

Máriának vállruhája rajtunk! gyermekekének ismeri, ki beírva egylete sorába e közös jelt viseli, ékesítve szent ruházatával, mint erős védelme páízsával. lelkeinket szörnyű kárhozatnak lángja már nem égeti.

Máriáért lelki fegyverinkkel mi vitézül harcolunk, mert hazánknek ő dicső vezére, ő királyné Asszonyunk. Bölcs vezére minden harcainknak, ha veszélyek ellenünk rohannak. Szűzanyánk végy karjaidba minket, amidőn majd meghalunk.

Nagyasszonyunk, hazánk reménye, Bús nemzedet zokogva esd: Nyujtsd irgalom jobbod feléje, Botlásiért, óh meg ne ved, Mi lesz belőlünk, hogyha elhagysz? Bús árvaságunk sirba hervadszt. Minden reményünk csak Te vagy! Sz. szűz Anyánk, szent szűz Anyánk, Oh el ne hagyj.

2. Hozzád sir a jobbak keserve, Jámbor családok tűzhelyén, A szebb idők után csengve, Mikor nap ült hazánk egén. Oh kérjed Istent újra értünk, Ne hagyj elveszni árva népünk, Minden reményünk stb.

3. Oltáraidat körül zokogjuk Naponta Oh mert vétkezém. És sirva szent neved kiáltjuk, Nagyasszonyunk, tekints felénk. Mutasd meg még egyszer e népnek, Hogy pártfogásod mint segíhet. Minden reményünk stb.

1. Nyujtsd ki mennyből ó szent Anyánk kezedet, Ne utáld meg szükségében népedet. Mária, Mária, Mária, Szűz Anya.

2. Oltalomhely Isten után csak Te vagy, Szólj mellettem, mert szavad ereje nagy. Mária, Mária stb. minden verszak után.

3. Vétkeimnek rútságáért meg ne vess, szent Fiadnak kegyelmébe bevezess.

4. Ó Mária, Isten után gyámolom. — Szent Fiadnál legkedvesebb szószólóm.

5. Hogyha megvetsz szűz Anyám, hová legyek? Vétkeimnek tengerében mit tegyek?

6. Szánd meg kérlek most az én esetemet, Ne tekintse Fiad, Jézus vétkeimet.

7. Hanem nézze irgalmának tengerét, S a Te buzgó könyörgésed érdemét.

8. Mikor pedig elközelget halálom, Kegyes anya, ó légy vigasztalásom.

9. Akkor segíts engem szegény szolgádat. Kérd értem Jézust, a Te szent Fiadat.

10. Dicsértessél Jézus Krisztus dajkája, Dicsértessél mennyország királynéja.

1. **Ó áldott szűz Anya**, mennyei szép rózsza, — Boldog mennyországnak drága gyöngyvirága. Bűnösöknek kegyes szószólója. — Vigyázz reánk édesanyánk, Angyaloknak királyné asszonya, Angyaloknak királyné asszonya.

2. Fordíts hozzánk Anyánk, angyali orcádat. Imádjad érettünk drága szent Fiadat. **Hogy látnassuk mennyei szent Atyánkat.** Vigyázz reánk stb. minden versszak után.

3 Mily boldogok azok, kik téged dicsérnek, Neked tiszta szivbői, buzgón énekelnek. **Szent Fiadnál** ők kegyelmet nyernek.

Oh **Szentháromságnak** szolgáló leánya, Nyerj erőt minekünk dicséret mondásra. — **Szent** nevének örök áldására.

5. Dicsérjenek téged angyali seregek. Boldog mennyországban tisztaságos szüzek. Örvendjenek neked minden szentek.

1. **Ó Szűz Anyánk**, feléd sietnek Évának árva gyermeki. Jól tudván hathatós imádat, Az Isten meg nem vetheti. Ó nagyhatalmú Isten Anyja, A bűnösöknek légy oltalma. Reményünk s életünk te vagy **Ó Szűz Anyánk**, ó el ne hagyj.

2. **Ó Szűz Anyánk** tekintsd, a vétek nyomasztó súlya ránk szakad. Az ördög, test és világnak **Horgára** hány lélek akad. — E hármasság hatalmát **Törd** meg, ne izzé bűn uralmát. **Ó Szűz Anyánk** mi elveszünk, ha tőled nem segítettünk.

3. **Ó Szűz Anyánk** segíts kegyeddel, **Hogy** űzzük a bűn bajait. Készek legyünk szenvedni, mintsem áthágni az ég parancsait. Te állj mellénk kísértetünkben, Ne hagyj el sok veszélyeinkben. **Ó Szűz Anyánk** feléd futunk, Légy szükségünkben gyámolunk.

4. **O Szűz Anyánk**, tedd, hogy mi hozzád Élet s halálban hűk legyünk. Mert az örök élet honába Csakis Te általad megyünk. Im itt fogadjuk hűségünket, **Ó** ne vesd meg ígéretünket, **ó Szűz Anyánk** hivek leszünk, Te hozzád míg tart életünk.

1. **Oh Mária**, Isten anyja, Énnekem is jó Anyám. Szivemnek szent lángbuzgalma, Dicsér későn és korán. Bánatomban s örömben, Jó s balsorsban csak azt zengem: **Üdvözlégy szűz Mária, üdvözlégy szűz Mária.**

2. Hajnal keltén, ha megcsendül **Magas** tornyon a harang, Mintha szózat szállna mennyből, Imára kelt föl a hang. **Megköszöntlek** szép szűz hajnal, **S** ezt rebegem az angyallal: **Üdvözlégy szűz Mária, üdvözlégy szűz Mária.**

3. Ha földre száll az arany nap, Szóf a harang ujólag, Érzéseim Hozzád vonnak **Ismét Téged** áldalak. Áhitattal csendes halkkal Ezt sohajtom forró ajkkal. **Üdvözlégy szűz Mária, üdvözlégy szűz Mária.**

4. Ha felkel az est csillaga **S** munkámat bevégezem, Istenemnek hálát adva, **Fe-**

léd tárul két kezem. Az estéli haragszóra,
Indul nyelvem e szép szóra: üdvözlégy szűz
Mária, üdvözlégy szűz Mária.

5. Oh Mária Isten anyja Én nekem is
jó Anyám. Szivem lelkem lángbuzgalma,
Dicsér későn és korán, Végórámban állj
mellettem, Hogy akkor is azt zenghessem:
üdvözlégy szűz Mária, üdvözlégy szűz Mária.

1. Oh Nagyasszony, nemzetünk re-
ménye, Rád szegezzük könnytelt szemeink,
Veszni indul István öröksége, Szép kertedben
ős erényeink. Szállj közénk és sírj Te is ve-
lünk, Vigasztald és mentsd meg nemzetünk.

2. Ifjuságunk hófehér virága Porba hul-
lott alszik szent hite, Hő szerelmed, szerete-
ted lángja. Nem hevit kihült magyar szívet;
Szép Nagyasszony, hullass könnyeket, köny-
nyeiddel mentsd meg nemzedet.

3. Oh magyar nép apraja és nagyja.
Olts magadra bűnbánó ruhát, Mély keser-
ved s fájdalmaid jajja, Járja át a szenvedők
honát; Hozzá sirj csak sirj, hisz még sze-
ret, Jó Nagyasszony, mentsd meg népedet.

Nincs tebenned szeplője a bűnnek
Mária, szent szűz Anya. Tiszta vagy te,
mint a liliumnak szűzi tiszta harmata; tiszta
vagy te lelked tisztasága napsugárnál fénye-
sebb, Azért vagy te Istennél az égben a
legeslegékebb.

Tiszta vagy te, mint a hónak pelyhe
melyhez szenny nem férhetett; Angyal, em-

ber tisztaságodról zeng magasztaló éneket. Tiszta vagy te, istenség szent kelyhe, Mária szent szűz Anya. Azért kelt ki áldott szűz méhedből Jézus üdvünk hajnala.

1. **Szép hazánknak hármas halmán** kesergő bús magyarok. Jaipanasztok hangját hallván az érző szív sir sajog. Mért keseregsz hát Árpád bús fia? Védasszonya lett hazádnak Szentséges szűz Mária.

2. Ő az Ige frigysekrenye, áldott minden nők között; Égnek s földnek egy reménye szive alá költözött. Mért keseregsz hát ó föld bús fia? Istápjá lett elesteknek Szentséges szűz Mária.

3. Nincs már árva, mert kitárja karját a Szűz liliom; Özvegy-árvát várva várja s fut hozzá sok milliom. Mért keseregsz hát föld árva fia? Anyátlanok anyjává lett Szentséges szűz Mária.

Tekints le égből szűz Anyám. S fogadjad üdvöz'ő danam. Mig lantomnak egy húrja zeng, Dalát Te néked szentelem — (Szeretlek igazán óh édes Szűzanyám).

Az angyali szép ária, Neved dalolja Mária. A szenvedő hozzád eseng, S meghallgatod kegyelmesen. (Szeretlek igazán)..

Szeretlek édes mindenem, óh hagyd nevedet zengenem, Tied mig érez e kebel, Teérted égve hamvad el. (Szeretlek igazán)..

*A legmélt. Oltáriszentséggel való
körmeneten:*

1. **Minden alkotmányok** az Urat áldjátok. És mindörökké fölmagasztaljátok. — Szent vagy Uram, szent vagy, Minden-nél szentebb vagy, Jézus kenyér színében Az Oltáriszentségben.

2. **Mennyei angyalok** az Urat áldjátok, Egek ékességi felmagasztaljátok, **Szent vagy Uram . . .**

3. Nap, hold és csillagok az Urat áldjátok, Záporeső, harmat felmagasztaljátok. **Szent vagy Uram . . .**

4. Tűz, hőség és hideg az Urat áldjátok, Derek, havak, jegek felmagasztaljátok . . . **Szent vagy Uram . . .**

5. Világosság felhők az Urat áldjátok, Éjszakák és napok felmagasztaljátok. **Szent vagy Uram . . .**

6. Föld, hegyek s halmok az Urat áldjátok, Földi teremtmények felmagasztaljátok. **Szent vagy Uram . . .**

7. Források s tengerek az Urat áldjátok, **Minden** folyóvizek fölmagasztaljátok. **Szent vagy Uram . . .**

8. Vizben úszó halak az Urat áldjátok, Repülő madarak felmagasztaljátok. **Szent vagy Uram . . .**

9. Az Úrnak papjai az Urat áldjátok, Buzgó hív szolgálói felmagasztaljátok. **Szent vagy Uram . . .**

10 Szentek és igazak az Urat áldjátok, Szelid szívű hivek felmagasztaljátok. Szent vagy Uram.

11. Mindnyájan örökké az Urat áldjátok, Szívvel, szóval Őtet felmagasztaljátok. Szent vagy Uram...

Ez nagy szentség valóban, ezt imádjuk legjobban, melyet Jézus nekünk hagyott testamentumban.

Együtt van itt test és vér, mely minden kinccsel felér, ha elhagyjuk vétkeinket, minden jót ígér.

Háborutól oltalmaz, hivednek irgalmazz: a döghalált és éhséget tőlünk távoztasd

Állj mellettünk nagy Isten, rejtett e kenyérszinben. Légy irgalmas, kérünk, hallgass, minden szükségben.

Te benned van reményünk, életünk s egészségünk, egyedül csak téged kérünk légy segítségünk.

Add, hogy készen lessünk, boldog halált érhessünk, e világból ha kimulunk veled lehessünk.

Imádlak nagy Istenség, test s vér titkos mély szentség, leborulva. Itt van Isten s emberség, véghetetlen nagy Fölség föláldozva.

Üdvözlégy örök manna, ennél többet ki adna? nincs mód benne. Ez csak az égi jószág, a teljes Szentháromság nagy kegyelme.

Im szent testével táplál, ne ártson örök halál, mily kegyesség. Szent vérével harmatoz, úgy szelídít magához ez Istenség.

Ah, honnan érdemlettem? hogy erre méltó lettem, bűnös lélek; aki annyit vétettem, keresztre feszítettem s még is élek.

Soha többé nem véték, Jézusom, már megtérek, légy kegyelmes; ne tekintsd gonoszságát, vétkeim undnokságát, óh meg ne vess.

Jöjj hozzám élő kenyér! óh ártatlan drága vér, szánd lelkemet; bár én méltó nem vagyok; de kegyességed nagyok vedd szívemet.

1. Jöjj el Jézus én szerelmem, jöjj el édes Istenem. Hozzad siet az én lelkem, Jézus gyönyörűségem. Mert a világ csalárd hívság, épen nem tetszik nekem Te vagy egész ékességem, Istenem és mindenem.

2. Ezer szívem hogyha volna, felajánlanám Neked: Ezer ajkam hogyha volna, Neked zengee éneket. Tied szívem, Tied ajkam, Tied egész életem; Szent kezedet, szent lábadat csókjaimmal illetem.

3. Szép Jézusom, hön szeretlek és szívembe rejtelek, Forró vággyal így akarok egyesülni most Veled. Tégy méltóvá irgalmadra, engem bűnös fiadat. S ne felejts, ha áldó kezéd itt jutalmat osztogat.

Krisztus teste és szent vére, angyalok eledele, elevenen van itt jelen a kenyér- és borszinben. Boruljunk le és rettegve imádjuk e Szentséget, mint igaz Istenséget.

Bár e csodát, hitünk titkát elménk meg nem foghatja; de biztosít az igaz hit, melyre Jézus tanita. Boruljunk le stb.

A keresztfán haldokolván rejlett csak Istensége; itt elrejtve és elfeledve van együtt embersége. Boruljunk le stb.

Jézus vére lelkünk bére, noha itt nem ontatik: a keresztfá áldozatja mégis megújítatik. Boruljunk le stb.

Most lett a kenyér Krisztus testévé, most vált a szinbor Jézus vérévé: test már a kenyér a bor igaz vér; ezt hiszem bátor elmémbe nem fér.

Itt az Istenség az emberséggel, im megegyezett nagy szövetséggel: ebben reménylek, valamig élek, ebben erősíts Jézusom kérlek.

Itt azon test s vér felmutattatott, mely a keresztfán értünk ontatott, óh nagy szeretet értem mennyit tett: valld meg hát bűnös, miért nem szereted.

Ezt a számtalan vétkek okozták s szeretetemet tőled elvonták, de már szivemből, igaz lelkemből bánom azokat teljes erőmből.

Óh isteni titkos mély Szentség, óh elrejtett Istenség, kit meg nem foghat, szemmel nem láthat emberi érzékenység.

Oh Jézusom, nagy szentségedet hiszem jelenlétedet: könnyeket ontva: s földig borulva áldom szent Fölségedet.

Én nem vagyok méltó járulni, szent testedhez borulni; de csak egy szóval mondd s azonnal lelkem meg fog gyógyulni.

Tekints reám kegyes orvosom, vidd jóra bűnös sorsom, egyedül jóvá, jóra hajlóvá te tehetsz óh Jézusom.

Üdvözlégý áldott légy szent test és vér, mely kenyér és bor színében elrejtöttél; lelkünk eledele, bús szívünk öröme. Megváltó Jézusunk teste s vére.

Csodálja ég és föld irgalmaát, hogy ily áldozatra adta magát. A bűnös emberért, a háládatlanért adta kinhalással oly drága bért.

Oh kegyelmes atyánk; nézz fiadra s érte fogadj minket irgalmaába, az eltévedt juh, a tékozló fia hozzád tér, óh Atyánk, légy irgalmas.

Üdvözlégý Oltáriszentség, csodálatos szent Istenség. Téged szívemből imádlak, királyi székedben áldlak Üdvözlégý szent szakraentom, százszázszor meg ezer-szer én Jézusom.

Ha mindenszentek szívével, az angyaloknak nyelvével, téged t köszönhetnélek, úgy méltán dicsérhetnélek. Üdvözlégý stb.

Önts szívembe szerelmedet, egyedül Te bírd engemet, nagy szentség, siess hozzám már, mert szívem csak téged vár. Üdvözlégý stb.

Önts szívembe szerelmedet, egyedül te bírd engemet. nagy Szentség siess hozzám már, mert szívem csak téged vár. Üdvözlégý stb.

Ellankadok szerelmedtől, elolvadok szent tüzedtől; szívem hadd lakjék szívedben, hadd égjen el szerelmedben. Üdvözlégý stb.

Életünknek végórán, hogy ne kísért-
sen a sátán, te légy én erős gyámolóm,
mert kívüléd nincs oltalom. Üdvözlégy stb.

1. Közelebb, közelebb Uram Hozzád.
Boldogan követlek, megyek Tehozzád. Édes
lesz az nekem, hisz Te fogod kezem, Kö-
zelebb, közelebb Hozzád Istenem!

2. Ha vándor utamon a nap leszáll,
Nyugtót fáradt fejem csak kövön talál; Ál-
momban rebegem: Tied az én szívem, Min-
dig csak közelebb Hozzád Istenem

4. Repdeső szárnyakon, felhőkön át,
A csillagok között fel-fel Tehozzád; Mel-
letted a helyem, Neked adom szívem, Kö-
zelebb, közelebb Hozzád Istenem.

5. Tudom, hogy arcodat megláthatom
Véget ér egykoron sok-sok bánatom; Só-
hajom végszava e hő ima legyen; Mindig
csak közelebb Hozzád Istenem.

Szent áldozáskor:

Óh Uram! óh Uram Nem vagyok
méltó, hogy bejőjj, hogy bejőjj hajlékomba,
hanem csak, hanem csak szóval mondjad
és meggyógyuland és meggyógyuland én
bűnös lelkem. . .

1. Jézus, Jézus, jőjj el hozzám már,
Téged óhajt szívem szám. Nálad nélkü-
nincs boldogság. Egyedül vagy a jóság
Ezerszer kíván lelkem, Nálad nélkül kin-
élnem, Jézus, Jézus jőjj el hozzám már, Té-
ged óhajt szívem szám.

3. Jézus, Jézus, örök élet minden titka
reménye, Élet útján Te vezérelj. Jőjj segíts
és emelj fel. Ezerszer kíván lelkem stb.

Imádkozzunk a hazáért, boruljunk
le arcra. A magyarok szent Istene hisszük
meghallgatja. Fáj a keblünk, vérzik szivünk,
sir az egész ország. Magyaroknak szent
Istene, tekints az égből ránk.

Bús magyarok imádkoznak, égi
Atyánk hozzád, fordítsd felénk, magyarokra
jóságos szent orcád. Sirva sirunk fohász-
kodunk, hozzád száll a lelkünk, ennyi ten-
ger sok fájdalmat még sem érdemeltünk.

Bús magyarok imádkoznak hallod
Atyánk, hallod. Se testünkkel, se lelkünkkel
nem kivántunk harcot. megbocsájtunk mind-
azoknak, akik reánk törtek, csak mégegy-
szer ad vissza a drága magyar földet.

Dallam: Angyaloknak királynéja, tiszta szűz.

Szent Ferenc ének.

Óh szent Ferenc, ki fenn az égben,
Angyalsereg között lakol, — Szeretetünk ta-
nuja képen Kérő szavunk feléd hatol, —
Vigyázzon ránk szemed sugára, Miként a
pásztor csendes nyájra, — Hogy soha el ne
tévedjünk, Oh szent Ferenc, Oh légy velünk!

Oh szent Ferenc, kinek az élte Merő
bűnbánat, hódolat. Kibe egy szebb világ re-
ménye, Tűrő lemondást oltogat: — Kinek a
Gyötrelem öröm volt. Kinél nem tisztább a
fehér hold, — Tisztisd meg bűnös életünk!
Oh szent Ferenc stb.

Oh szent Ferenc, kinek halála A bol-
dog élet kezdete, — Kinek csodák közt hült
porára, Babért tetéz Ég, föld kegye: — Ki-
nek erényeit hű rendje Ápolja szent tiszte-
letedre. — Ha majd halálunk jut nekünk,
Oh szent Ferenc, óh légy velünk!

Szent Ferenc Himnusz.

1. Szent Ferenc, Isten szegénye, Kereszténységnek fénye, Szívünknek te vagy reménye. Valál a földnek koldusa, beteg lelkeknek orvosa Tiéd a mennyeknek trónusa. Néked ajánljuk lelkünket Válsad meg égi részünket Szent Ferenc, Szent Ferenc, áldj meg bennünket! Valál a földnek koldusa Beteg lelkeknek orvosa Szent Ferenc, Szent Ferenc Áldj meg bennünket.

2. Szent Ferenc, hitnek oltára, Jézus igaz szolgája Szentséged világ csodálja. Etted szegények kenyerét szenvedted kinok tengerét, Viselted Krisztus öt sebét. Néked ajánljuk lelkünket Válsad meg égi részünket. Szent Ferenc, szent Ferenc, Áld meg bennünket. Etted szegények kenyerét. Szervedted kinok tengerét, Szent Ferenc, szent Ferenc Áldj meg bennünket.

3. Szent Ferenc, jók pártfogója, Szívünket büntől óva, Légy éltünk istápolója. Keserveinkben vigaszunk. Éjben vezérlő csillagunk. Hozzád emeljük jelszavunk. Néked ajánljuk lelkünket. Válsad meg égi részünket. Szent Ferenc, szent Ferenc. Áldj meg bennünket. Keserveinkben vigaszunk, Éjben vezérlő csillagunk, Szent Ferenc, szent Ferenc, Áldj meg bennünket.

4. Szent Ferenc, Isten szegénye, Kereszténységnek fénye, Szívünknek te vagy reménye. Néked hódolnak az egek, Dicső angyali seregek Nevedre himnuszt zengenek. Neked ajánljuk lelkünket, Válsad meg égi részünket Szent Ferenc, szent Ferenc Áldj meg bennünket. Neked hódolnak az egek, Dicső angyali seregek, Szent Ferenc, szent Ferenc, Áldj meg bennünket.

NÉPLEGENDA.

Szent László király ugratása a mátraverebélyi hegyek közt levő Szentkút völgyében.

1. Mátra-Verebélyi szentkútnak völgyében,
- Hol Mária képe tündöklik szentfényben, Szent László királynak van egy szép emléke, Melyről ez ének szól — figyeljeteK ide.

2. A Mátra völgyében, hol most a szent kút áll, Egykor itt menekült hős magyar király, Vele van egy néhány hűséges embere Nyomukba száguld a pogány vad serege.

3. Mi csak húszan vagyunk, szólt a király búsan, Az üldözők pedig vannak száznyolcvanan. De ha a szent hitért ontjuk ki vérünket, Jézusért örömmel adjuk életünket.

4 Ajka imát rebeg s forgatja a kardot, Legyen meg uram a te szent akaratod, A pogány zajától hangzik a hegy orma, Jajj nem soká lecsap a magyar csapatra.

5. De mint hajnalfény a sötét borus éjben. Az égi szűz anya megjelen d csfényben, Glória sugárzik szent koronájáról Szent László királyhoz szelid hangon így szól.

6. Nézzétek itt ezen szét szórt apró követ Ezekből mindenki szedjen minél többet, S várátok be bátran a vad ellenséget, És szórjátok közzé a felszedett követ.

7. Mig a követ szedék az üldöző csapat. Addig megérkezett és márszemközt állnak. Hús magyar kezéből a kő repülve száll. Mint látva a pogány, csodálkozva meg áll.

8. Bámul az ellenség s nem győz álmélkodni, Mit szemeivel lát nem akarja hinni, Mert az elszórt kövek, amely földre hullott. Mind ragyogó tiszta aranynyá változott.

9. A kincsszomj tölté el az ellenség szívét, A rendet megbontva, az aranyat szedték, Ezalatt pedig az üldözött kis csapat, Sötét sziklák közé menekülve haladt.

10. Az ellenség pedig felszedi a kincset, De abban sokáig nem gyönyörködhetett. Mert midőn számíták, kinek mennyi jutott, A boszúságtüze bennök felgyulladott.

11. Felháborodtak rá, a mit tapasztaltak, Az arany darabok újra kövé váltak. Felzúg az ellenség, utána, utána“ Halál a magyarra, halál a királyra“

12. Az égető napnak izzó tűzgyolyója. Láng sugarit sziklák közé szórja, mintha a levegő, be lett volna fütve. Forrás, patak ki van száradva és égve.

13. Lászlót s vitézeit szomjúság epesztí Ellankad erejök s nem bírnak már menni, Leroskadva dőlnek egy szikla tövében Pedig az ellenség itt zúg már a völgyben.

14 De újra megjelent az égi szüz Anya. Szent mosolyra nyílik hajnal-színü ajka, S hófehér ujjával egy sziklára mutat Így szóllott Lászlóhoz; vedd elő kardodat!

15 Sűjtsd meg vele ezen barna sziklafalat, Annak oldalából fris forrás-viz fakad. Szent fiam kegyelme megoltalmaz téged, mert szüksége van rád a magyar nemzetnek.

16. Aranyfelhő fogta körül a szüz Anyát, László felemelé ragyogó szent kardját, Drága gyémántkőből készült szent olvasó, Volt a markolatán, mint csillagkoszoru.

17. Megcsendül a szent kard, szikrádzik a szikla, Friss forrás fakad a második csapásra, De alig olták el égető szomjukat, Az üldözők mint a sas reájok csaptak.

18. A királynak lova ijedten felnyargalt, Oda, hol legpusztább vala a sziklapart. Látja őt a pogány, rohan mind utána, Kézre keríteni mind csak őt akarja.

19. Egyedül fut László fön a bérc tetején, Kezd már tünedezni szivéből a remény, S amint így menekült menteni életét, Utját ketté vágta egy szédítő mélység.

20. Sötét éj látszik a mélységnek fe-
nekén, Csak a halál virraszt a sötétség ölén
S oly messze egymástól a mélység két széle
Hogy azon átmenni szárnyakkal lehetne.

21. Megrendül a király s megdobban
hős szive, De a hű keresztény nem esik
kétségbe. Jézus és Mária, élet vagy halál.
Istenem segíts meg, így szólt a szent király.

22. Most meghátráltatja fehér paripáját,
Tágabbra ereszti aranyos kantárát, És ra-
gyogó kardját jobb kezébe vevé, A mellyel
keresztet vetett az ég felé.

23. Ekkor mint a villám pillanatnyi fé-
nye, Megrendült aranytól tündöklő köntöse,
S a roppant mélységet a királynak lova,
Mint a sebes vihar keresztül ugrotta.

24. Megrendült a szikla, melynek ol-
dalába, Mélyen bevágódolt a lónak patkója.
A mely azt hirdette és hirdeti mindég, Hogy
az Isten előtt nincs lehetetlenség.

25. Véget ér az ének, csak még azt
mondjuk el Hogy mi történt a vad, pogány
ellenséggel. Éppen lement a nap, melynek
sugaránál Látta, hogy nem messze menekül
a király,

26. Ködfátyol borong a sötét mélység
felett, Melyet az esthomály még jobban el-
fedett: Rohan az ellenség, halált és vést

kiált, Hajh! de ők találtak borzadalmas halált.

27. A sötét éjben a mélységet nem látva, Az lett az üldözők hideg szikla sirja,
Mert mind belerohant akarata ellen, Ott voltak meghalva a saját vérökben.

28. Zugó vizáradat testüket elhordta,
A barna szikláról véröket elmosta, Így semmisült meg a vad pogány ellenség. Elvették tetteknek méltó büntetését.

29. De a forrás meg van, melyet László vágott, És a patkó helye hová a ló ugrott.
Mária kegyének fényes tanusága, Szentkútnál a László király ugratása.

Tartalom:

Előszó,

Bevezetés,

A mátraverebéli templom.

A templom ujjáépítése.

A verebéli kolostor.

Sz. László-források

Szentkút eredete.

A kút Máriától megszentelt voltának bizonyítékai.

Tanácsok a szentkútnál gyógyulást keresőknek

Szentkút vizének hatása nem vegyi összetételében rejlik,

Szentkúti gyógyulások.

Fogadalmi tárgyak.

Szentkúti búcsúk.

Szentkút harangjai

Szentkút gondozói.

Irodalom.

Énekek és imák.

